

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

André Sønstevold

Masteroppgave

En felles skandinavisk velferdsmodell?

En komparativ studie av de skandinaviske velferdsstatene.

A common Scandinavian welfare model?

A comparative study of the Scandinavian welfarestates.

Master i offentlig ledelse og styring/ Master in Public Administration

2020

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Sammendrag.

Er de skandinaviske landenes velferdsstater i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen fra 1980? Og om det er endringer, hvilke velferdsregimer plasserer de seg i nå?

Ved å benytte Gøsta Esping-Andersens teori fra *Three Worlds of Welfare Capitalism* (Esping-Andersen, 1990) om velferdsregimer er hans utgangspunkt at alle de skandinaviske landene var sosialdemokratiske i 1980 (Esping-Andersen, 1990). Studiet har derfor som mål å etterfølge Esping-Andersens kategorisering av de skandinaviske landene og for å se om vi fortsatt har en enhetlig skandinavisk velferdsmodell, eller om landene har endret seg og i så fall i hvilken retning. Det er en komparativ studie hvor man innhenter empiriske kvantitative data som gir grunnlag for å kunne kategorisere de skandinaviske landene i velferdsregimer i nåtid. Dette gjøres ved å benytte Esping-Andersens to velferdsdimensjoner, stratification og de-commodification. Stratification dimensjonen handler om hvordan staten organiserer sin velferd, i hvilken grad den tilbyr sosialt statsborgerskap og gir en antydning på hvor store ulikheter en stat har. De-commodification dimensjonen handler om direkte ytelser som staten gir til sine innbyggere og hvordan en stat sikrer et enkeltindivids sosiale status om man blir arbeidsledig, syk eller for gammel til å sikre sin egen inntekt gjennom arbeidsmarkedet. Gjennom disse dimensjonene kan man kategorisere stater inn i residuale, korporative og universelle velferdsregimer.

Studiet har som mål å kategorisere de skandinaviske landene i nåtid for å undersøke om vi fortsatt har tilnærmet like velferdsstater, eller om de har endret seg. Om de har endret seg vil det være mulig å angi i hvilken retning

Esping-Andersens *Three Worlds of Welfare Capitalism* er hovedkilden i denne studien og operasjonaliseringen bygger på replikasjonen fra gjennomført av forfatteren av dette studiet i 2019 (Sønstevold, 2019). Øvrige kilder er benyttet for å innhente ulike kvantitative data i henhold til operasjonaliseringen fra OECD, Statistiska centralbyrån, Statistikbanken Danmark med flere.

Funnene indikerer at vi ikke lenger kan snakke om den skandinaviske modellen lenger. Det er grunn til å anta at Sverige og Danmark kan plasseres i de korporative velferdsregimene på de-commodification dimensjonen, mens Norge fortsatt er å anta universelt. Danmark og Norge er anta residuale velferdsregimer i stratification dimensjonen. Sverige scorer like høyt på det universelle som det residuale velferdsregimet. Allikevel kan man anta at Sverige har beveget seg i en residual retning fra 1980. Endringene handler først og fremst om reduksjoner i pensjoner og økt andel av behovsprøvde tjenester, private pensjoner og privat helsevesen.

Abstract.

Are the welfare states of the Scandinavian countries in line with the universal / Scandinavian model from 1980? And if there are changes, what welfare regimes are they representing today? Gøsta Esping-Andersen's theory from Three Worlds of Welfare Capitalism (Esping-Andersen, 1990) on welfare regimes, places all the Scandinavian countries as social democratic in 1980 (Esping-Andersen, 1990). The study therefore aims to follow Esping-Andersen's categorization of the Scandinavian countries and to see if they still are a unified Scandinavian welfare model, or if the countries have changed and if so in which direction.

It is a comparative study where empirical quantitative data is obtained as a basis for being able to categorize the Scandinavian countries in welfare regimes in the present. This is done by using Esping-Andersen's two welfare dimensions, stratification and decommodification. The stratification dimension is about how the state organizes its welfare, the extent to which it offers social citizenship and gives an indication of inequality a state has. The decommodification dimension is about direct benefits that the state provides to its citizens and how a state ensures an individual's social status if one becomes unemployed, ill or too old to secure their own income through the labor market. Through these dimensions, one can categorize states into residual, corporate and universal welfare regimes.

The study aims to categorize the Scandinavian countries in the present to examine whether we have continued to have almost equal welfare states, or whether they have changed. If they have changed, it will be possible to indicate in which direction.

Esping-Andersen's Three Worlds of Welfare Capitalism is the main source in this study and the operationalization is based on the replication by the author of this study in 2019 (Sønstevold, 2019). Other sources have been used to obtain various quantitative data in accordance with the operationalization from the OECD, Statistics Sweden, StatBank Denmark and others.

The findings indicate that we can no longer talk about the Scandinavian model anymore. There is reason to assume that Sweden and Denmark can be placed in the corporate welfare regimes on the decommodification dimension, while Norway is still to be assumed universally. Denmark and Norway are adopting residual welfare regimes in the stratification dimension. Sweden scores as high on the universal as the residual welfare regime. Nevertheless, it can be assumed that Sweden has moved in a residual direction since 1980. The changes are primarily about reduction in pensions and an increased share of means-tested services, private pensions and private health care system.

Forord

Først og fremst vil jeg gi en stor takk til Marianne Riddervold som har veiledet meg gjennom denne oppgaven. Hun har motivert, gitt gode råd og vært rask til å komme med tilbakemeldinger når det har vært behov for det.

Årsaken til at jeg ville skrive om velferdsstaten og den skandinaviske modellen var på grunn av tidligere forskning på teamet fra 2019. Den gang handlet det om den norske velferdsstaten og om den fortsatt var universell. Interessen for velferdsstaten har også sitt grunnlag i at jeg i mange år har jobbet i velferdstjenestene innenfor offentlig sektor.

Three Worlds of Capitalism ble jeg først kjent med under det internasjonale sommerskolen gjennom studiet på Høgskolen i Innlandet. I ettertid har jeg selv fått være med å forelese på den internasjonale sommerskolen om dette temaet. Allikevel følte jeg meg ikke helt ferdig med temaet, da nysgjerrigheten over hva som lå bak tallene som ble presentert måtte la løse. Det er presentert i denne i denne oppgaven.

En stor takk til de andre lærerne som også har deltatt på den internasjonale sommerskolen ved Høgskolen i Innlandet, som også har gitt inspirasjon til å fullføre denne studien. En stor takk går også til ektefelle Per Olav Brunvand for gjennomlesing og tall kontroll. Alle venner som har gitt stor oppmuntring og støtte til å fullføre denne oppgaven. Til slutt vil jeg takke mine kolleger på Oslo kommune Fri rettshjelp og tidligere studiekamerat Tone Löven for gode diskusjoner.

Oslo, 01.11.2020

André Sønstevold

Innhold

SAMMENDRAG	3
ABSTRACT	4
FORORD	5
1. INTRODUKSJON	8
2. PROBLEMSTILLING	13
2.1.1 <i>Problemstillingen og annen forskning</i>	14
3. VELFERDSSTAT	16
3.1.1 <i>Den skandinaviske velferdsmodellen</i>	18
3.2 STRATIFICATION OG DE- COMMIDIFICATION DIMENSJONENE	19
3.2.1 <i>Stratification dimensjonen</i>	21
3.2.2 <i>De- commodification dimensjonen</i>	22
3.2.3 <i>Korrelasjonen mellom de to dimesjonene</i>	23
3.2.4 <i>Residualt, korporativt og universelt velferdsregime</i>	24
4. METODE	26
4.1.1 <i>Forskningsdesign og metode</i>	26
4.1.2 <i>Validitet og reliabilitet</i>	29
4.1.3 <i>Data og kilder</i>	30
4.1.4 <i>Plassering av stater i velferdsregimer</i>	31
5. RESULTATER OG ANALYSE AV UNDERSØKELSENE	38
5.1.1 <i>Decommodification dimensjonen</i>	38
5.1.2 <i>Analyse av de- commodification resultater i perioden 2010- 2018</i>	51
5.1.3 <i>Stratification dimensjonen</i>	59
5.1.4 <i>Analyse av stratification dimensjonen 2010-2019 sammenliknet med 1980</i>	65

5.1.5	<i>De skandinaviske landenes plassering ut fra stratification dimensjonen i velferdsregimene i nåtid.</i>	70
6.	OPPSUMMERING OG KONKLUSJON.	72
6.1.1	<i>Oppsummering av de skandinaviske landenes de- commodification indekser og plassering i velferdsregimer.</i>	72
6.1.2	<i>Oppsummering av de skandinaviske landenes stratification indekser og deres plassering i velferdsregimer.</i>	73
6.1.3	<i>Konklusjon.</i>	74
7.	LITTERATURLISTE:	77

1. Introduksjon.

Er de skandinaviske landenes velferdsstater i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen fra 1980? Og om det er endringer, hvilke velferdsregimer plasserer de seg i nå?

De skandinaviske landene ble av Gøsta Esping- Andersen karakterisert som sosialdemokratiske (universelle) i hans *Three Worlds of Welfare Capitalism* (Esping- Andersen, 1990). Dette studiet tar utgangspunkt i hans kategorisering av de tre landene og målet er å finne svar på om landene fortsatt kan kategoriseres som sosialdemokratiske velferdsstater eller om de har endret karakter og i så fall i hvilken retning? Det sosialdemokratiske velferdsregimets kjennetegn er en stat som i stor grad sikrer sine innbyggere gjennom statlige inngrep for omfordeling av ressurser og i stor grad yter tjenester som gjelder større deler av befolkningen uavhengig av sosial status eller økonomiske ressurser (Esping- Andersen, 1990). Forfatteren av denne studien gjennomførte forskning på den norske velferdsstaten med samme mål som denne studien. Funnene fra den gang var at Norge fortsatt var universelt, men beveger seg mot en liberal organisering av velferdsstaten. Den skandinaviske velferdsmodellen er blitt et begrep som peker på at alle landene har likhetstrekk ut fra velferdsordningene og begrepet er nevnt av flere. *Den norske velferdsstaten har sterke likehetstrekk med ordningene vi finner i Sverige og Danmark. Dette betegnes ofte som den skandinaviske velferdsmodellen* (snl.no, 2019). Setter man Esping- Andersens indikasjon på at alle landene var universelle i 1980 så indikerer det også her at landene har fellestrekk innenfor en og samme velferdsmodell. Jørgen Goul- Andersen, Mi Ah Schoyen og Bjørn Hvinden betegner de skandinaviske landene Sverige, Danmark og Norge som veldig like og ut fra velferdsperspektivet; *They represent the social democratic welfare model* (Taylor- Godby, Lehruth og Chung, 2017). Av flere understrekes det at den skandinaviske velferdsmodellen blir ansett som en enhet med store likheter. Det er derfor av interesse for å gjøre en studie for å finne ut om de fortsatt kan betegnes som like innenfor den sosialdemokratiske velferdsmodellen. Ofte benyttes den nordiske modellen om de universelle velferdsstatene, men Esping- Andersen fastslo at Finland var et korporativt (konservativt) velferdsregime i 1980, og Island var ikke med i undersøkelsene (Esping- Andersen, 1990). Derfor benyttes den nordiske modellen ofte som begrep, men i dette studiet sikter begrepet til de tre skandinaviske landene.

Debatten om velferdsstaten foregår i alle de skandinaviske landene. Et eksempel fra Norge er der leder for Arbeiderpartiet i Klassekampen går imot Næringslivets Hovedorganisasjons (NHO) rapport Neste trekk, der de foreslår skatteutt, mer privatisering av offentlige tjenester

---

og en slanking av offentlig sektor. Jonas Gahr Støre på den annen side vil ha velferdstjenester organisert i det offentlige og peker på at omfordeling av ressurser er mer effektivt gjennom det offentlige (Klassekampen, 1.09.2020). I Sverige pågår debatten om arbeidsmarkedet, der man blant annet diskuterer om A- kassen (Arbetslöshetsförsäkringen) skal overføres fra staten til partene i arbeidslivet (arbetet.se, 2020). I Danmark har debatten om tidligpensjon vært en større sak, om den såkalte «Arne» pensjonen som skal sikre bedre inntekt for de som har stått lenge i arbeidslivet, men som må gå av på grunn av belastinger uavhengig av profesjon (dr.dk, 2020) skal få økte pensjoner for å sikre sosial status og redusere behovet for behovsprøvde ytelser. Den politiske debatten i de skandinaviske landene følger langs en venstre høyre akse i politikken der det gjentatte ganger reises kritikk og avdekkes uenigheter på løsninger for å opprettholde en bærekraftig velferdsstat.

Gøsta Esping- Andersens *Three Worlds of Welfare Capitalism* (Esping- Andersen, 1990) handler om å kategorisere kapitalistiske lands velferdsstater. Dette ved å benytte empirisk kvantitative data for å måle velferdsytelser, tidsbestemte krav og dekningsgrader for ytelsene, samt måle hvordan stater organiserer velferden gjennom pensjonsprogram, andel behovsprøvde tjenester som noen av måleparameterne. De statene han kategoriserte var de 18 OECD landene som han anså som kapitalistiske og året han la til grunn for kategoriseringen var 1980.

Studiet legger til grunn Esping- Andersens metode og analyseverktøy for å kategorisere de skandinaviske velferdsstatene etter operasjonaliseringen til Sønstevold i 2019 (Sønstevold, 2019) i nåtid. Denne bygger på variabler som kan måles med empirisk kvantitative data og ut fra dette kan man kategorisere velferdsstater inn i sosialdemokratiske, konservative og liberale velferdsregimer.

Selve metoden går ut på finne ut hvordan de skandinaviske landene kategoriseres i velferdsregimene i nåtid. Studiet vil derfor ta for seg empirisk kvantitative data fra nåtid for de skandinaviske landene og har fremst som mål å se om det er endringer i det enkelte lands velferdsregime, samt se om det er større innbyrdes endringer mellom de tre landene nå. Dette for å finne indikasjoner på om vi har en enhetlig skandinavisk velferdsmodell. Er velferden i stor grad produsert direkte gjennom offentlig sektor? Er velferden i stor grad produsert gjennom et offentlig privat samarbeid eller er den helt individuelt produsert gjennom private aktører? Det sosialdemokratiske velferdsregimet vil heretter blir omtalt som det universelle velferdsregimet. Det konservative velferdsregime vil heretter blir omtalt som det korporative velferdsregimet og det liberale velferdsregime vil heretter bli omtalt som det residuale velferdsregime. Dette er for å tydeliggjøre velferdsregimene uten politiske betydninger eller

korrelasjon til politisk ideologi eller retning.

Det tillegges at selve teorien og analyseverktøyet ikke gir direkte svar på årsakssammenhenger til eventuelle endringer som måtte fremkomme i studiet. Metoden og analysemodellen benytter kun empirisk kvantitative data som grunnlag for å plassere landene i velferdsregimer (Esping- Andersen, 1990). Disse hentes ut fra statistisk materiale eller blir utregnet fra landenes nasjonalregnskap. Dette gir ikke dette studiet en dyptgående analyse av årsakssammenhenger eller samfunnsmessige endringer, kun kvantitative resultater som indikerer retning på endring eller ingen endring av plassering i velferdsregimer.

Med bakgrunn i egen forskning på emnet i 2019 (Sønstevoll, 2019), gjennomføres denne studien fordi det er interessant å se om det eksisterer en felles skandinavisk velferdsmodell i nåtid. Studiet bygger på den samme metode og operasjonalisering som i 2019, og baseres og på egne kvantitative utregninger og analyser. Forskningen fra 2019 tok utgangspunkt i om den norske velferdsstaten fortsatt var universell eller om den hadde endret seg fra 1980 og frem til i dag. Utgangspunktet for denne studien bygger på det samme forskningen, men er nå utvidet med Sverige og Danmark, samt oppdaterte tall på Norge. Resultatene i 2019 indikerte at Norge fortsatt var universell i ytelse til enkeltindividet, men hadde beveget seg i residual retning hva gjelder statens involvering og organisering av velferden (Sønstevoll, 2019). Forskningen viste også at Esping- Andersens opprinnelige metode og analyseverktøy (Esping- Andersen, 1990) fortsatt er adekvat. Ved å sette sammen hans analyseverktøy på nytt, ved å benytte kvantitative data fra nåtid og regne ut resultatene på nytt var det mulig å indikere endringer i Norges velferdsstat (Sønstevoll, 2019). De skandinaviske landene er ofte omtalt som en enhetlig velferdsmodell. Esping- Andersen definerte de som universelle i 1980 (Esping- Andersen, 1990) og med forskningen og replikasjonen av Norges plassering i velferdsregimer vil det også være mulig å indikere hvilke velferdsregimer de skandinaviske landene har i nåtid. Studiet tar utgangspunkt i hvert enkelt land fordi den skandinaviske modellen består av tre nasjonalstater, men har blitt framstilt som universelle velferdsmodeller som et mye brukt begrep. Det derfor også interessant å gjennomføre denne studien for å se om begrepet lenger har verdi.

James P. Allan og Lyle Scruggs gjennomførte en replikasjon av Esping- Andersens analyse i 2006, basert på de samme data fra 1980 som Esping- Andersen i 1990. Replikasjonen bygger på de samme 18 OECD landene. Det er derimot ikke gjennomført konkrete undersøkelser for de skandinaviske landene på om velferdsregimene har endret karakter fra 1980 og fram til i dag. Replikasjonene av Esping- Andersens analyseverktøy (Scruggs, Allan, 2006) samt operasjonaliseringen utviklet av Sønstevoll for Norges velferdsregime fra 1980 fram til i dag

(A. Sønstevoid, 2019) gir grunnlag for å se på om det er endringer i de skandinaviske velferdsregimene fra 1980. Her berøres to dimensjoner som er sentrale i studien. De-commodification- og stratification dimensjonene har sammenheng med i hvilken grad staten beskytter enkeltindividet fra markedet gjennom kontantoverføringer, samt i hvor stor grad staten involverer seg for å oppnå et sosialt statsborgerskap. Stratification handler i stor grad om den enkeltes sosiale mobilitet i et samfunn, og på hvilken måte staten engasjerer seg for at ressursvake så vel som ressurssterke samfunnslag har muligheten til sosial mobilitet. Regimene gir en retning mot at velferdsstaten kan være forskjellig organisert ut fra mer enn bare politiske hensyn. Økonomisk situasjon, ideologi og historiske, religiøse og sosiale forhold spiller også inn for hvordan stater organiserer velferdsstaten (Esping- Andersen, 1990). Tabell 1 viser hvordan disse forholdene spiller inn på hverandre.

Kategorier	Residual modell	Korporativ modell	Universell modell
Rollen til			
Familie	Marginal	Sentral	Marginal
Marked	Sentral	Marginal	Marginal
Stat	Marginal	Subsidiær	Sentral
Velferdsstaten			
Solidaritetstilhørighet	Marked	Familie	Stat
Velferdsstatens form	Individ	Korporativt	Universell
Graden av de-commodification	Lav	Middels	Høy
Graden av stratification	Høy	Middels	Lav
Eksempler på land	USA	Tyskland	Skandinavia

Tabell 1. A. Sønstevoid 2020.

Studiet har som mål å sammenlikne Esping- Andersens utgangspunkt som var året 1980 og så nært opp til nåtid som mulig. Den vil analytisk se på om de skandinaviske landene har endringer i sine velferdsregimer. Teorien som blir lagt til grunn er Esping- Andersens *The Three Worlds of Welfare Capitalism* og Allan og Scruggs *Welfare state de-commodification in 18 OECD countries: a replication and revision* (2006) samt *Social Stratification and Welfare Regime sin the 21 st Century: Revisiting the «Three Worlds of Welfare Capitalism»* (2008). Studiet er bygget opp på følgende måte. Kapittel 1 tar for seg hvorfor det er interessant å forske på den skandinaviske modellen. Her forklares også modellen og hvilken sammenheng dette har med Gøsta Esping- Andersens teori og analyse fra 1980, og skisserer hvordan studien er tenkt gjennomført. Kapittel 2 tar for seg problemstillingen dette studiet har som utgangspunkt, å avdekke om den skandinaviske modellen fortsatt er en enhetlig velferdsmodell. Kapitlet

nevner også annen forskning som berører dette studiet. Kapittel 3 går nærmere inn på velferdsstaten. De to dimensjonene som man ut fra empirisk kvantitative data kan måle og plasserer stater i velferdsregimer ut fra. Helt til slutt gir kapitlet en grundigere beskrivelse av det residuale, korporative og universelle velferdsregimene. Kapittel 4 omhandler forskningsdesign og metode og hvordan man sikrer validitet og reliabilitet. En større del av kapitlet forklarer hvordan analyseverktøyet utviklet av Sønstevoid er bygget opp og hvordan man scorer de skandinaviske landenes de- commodofication og stratification indekser som igjen er grunnlag for å plassere de skandinaviske landene i velferdsregimer ut fra data i nåtid. Kapittel 5 tar for seg resultater og analyser for hvert enkelt land på den enkelte variabel i de- commodification dimensjonen og stratification dimensjonen. I de- commodification analysen blir hvert enkelt land analysert og sammenliknet til slutt. I stratification analysen blir landene analysert sammen innenfor de tre karakteristikkene korporativ, residual og universell. Til slutt i kapittel 6 oppsummeres de overordnede resultatene for de tre skandinaviske landene og det indikeres på hvilke velferdsregimer de befinner seg, som er utgangspunktet for spørsmålsstillingen.

---

2. Problemstilling.

Overordnet retter studiet seg mot å finne svar på om vi fortsatt har en felles skandinavisk modell som Esping- Andersen fastslo i 1980, eller om landene har endret seg i nåtid. Alle de tre landene ble kategorisert som universelle velferdsstater. Sett i sammenheng med introduksjonen for oppgaven vil dette studiet ta for seg om den skandinaviske modellen fortsatt er universell, eller om landene har utviklet i retning av andre velferdsregimer enn den universelle. Landene vil bli studert hver for seg, men studiet vil også søke å gi overordnet svar på hvor de skandinaviske velferdsstatene plasserer seg i nåtid og om den skandinaviske modellen fortsatt kan antas å være universell.

Ut fra dette er det laget en problemsstilling.

1. Er de skandinaviske landenes velferdsstater i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen fra 1980?
2. Om det er endringer, hvilke velferdsregimer plasserer de seg i nå?

Som nevnt i introduksjonen for oppgaven er Esping- Andersens metode og analyseverktøy lagt til grunn for å gjennomføre undersøkelsen, der de- commodification og stratification dimensjonene står som sentrale i analysen og de resultatene eventuelt disse fremviser. Analysen vil kunne gi indikasjoner som kan anta endringer i en stats involvering for å sikre enkeltindivider fra markedet, samt i hvor stor grad staten involverer seg for å unngå store ulikheter i et samfunn. Teorien tilsier at samfunn med stor grad av de- commodification har og lav grad av stratification utgjør universelle velferdsregimer. Samfunn med middel grad av de- commodification og middels grad av stratification utgjør korporative velferdsregimer og til sist lav grad av de- commodification og høy grad av stratification utgjør residuale velferdsregimer. Kort forklart henger disse dimensjonene sammen med graden decommodification (graden av individets markedsuavhengighet) i et samfunn og av stratification (samfunnets lagdeling) i et samfunn (Esping Andersen, 1991). Er man overlatt helt og holden til markedet som enkelt individ, har samfunnet stor grad av stratification og liten grad av decommodification. Er man i stor grad skjermet som enkeltindivid for markedet, har samfunnet stor grad av de- commodification og liten grad av stratification. Sammenhengene mellom de to dimensjonene er at universelle velferdsregimer har større grad av decommodification og liten grad av stratification. Konservative har en middels grad av de- commodification og en middels grad av stratification. De residuale samfunnene har liten grad

av de- commodification og stor grad av stratification. Disse sammenhengene er fremvist i tabell 1 på side 11.

2.1.1 Problemstillingen og annen forskning.

På tross av at den skandinaviske modellen stadig refereres i faglige og politiske debatter er det ikke konkret gjort undersøkelser på om de skandinaviske landene som enhet har endret velferdsregimer gjennom å benytte Gøsta Esping- Andersens metode og analyseverktøy. De skandinaviske landene benyttes som eksempel på den universelle velferdsmodellen, men konkret er det lite forskning på om modellen faktisk er reell. Der er allikevel forskning som er nært opptil dette studiets metode og analyse, eller som nevner den skandinaviske modellen eller har berøringspunkter med Esping- Andersen. Jeg redegjør for noen av disse i dette avsnittet.

Forfatteren har selv gjennomført tidligere forskning som denne studien bygger på etter egen operasjonalisering av Esping- Andersens metode og analyseverktøy (Sønstevoold, 2019). Studiets mål var å finne ut om den norske velferdsstaten fortsatt var universell (Sønstevoold, 2019). Norge blir gjenstand for undersøkelse også denne studien. Det er de tre skandinaviske landene som er grunnlaget for det komparative i studien. Resultatet fra 2019 viste at Norge fortsatt var universelt i de- commodification dimensjonen, men hadde en større grad av residual karakter enn universell på stratification dimensjonen (Sønstevoold, 2019). Dette studiet bygger direkte på operasjonaliseringen utført i 2019, som også nevnt i introduksjonen.

Det er avlagt en masteroppgave ved Universitetet i Oslo som tar for seg en tilnærmet lik problemstilling og denne omhandler Polens transformasjon fra sosialistisk stat til kapitalistisk stat med de følger dette har hatt for velferdsregimet i landet (Saltnes, 2005). Her konkluderes det med at Polen gikk fra universelt velferdsregime til residualt velferdsregime. Metodisk er oppgaven lik, men tema lite adekvat for utviklingen av de skandinaviske landenes velferdsregimer.

I Norge er utredninger knyttet til velferd avlevert gjennom Brochmann utvalget 1 og 2. (NOU 2011:7 og NOU2017:2). Disse utredningene nevner Esping- Andersens velferdsregimer, men i så liten grad at de ikke gir noen svar på endringer i velferdsregimer (Sønstevoold, 2019). Begge NOUene tar for seg velferdsstaten, men med søkelys på konsekvenser av immigrasjon og hvordan bærekraften til velferdsstaten opprettholdes ved stor immigrasjon.

I Sverige har det gjennom Stockholms universitet igjen kommet oppdateringer i datasettet Sosial Policy Indicators (SOFI, 2020). Dette er kun et datasett for sosiale indikatorer, men ikke noen konkret forskningsrelatert satt inn i en sammenheng. Det er mer et verktøy for å hente ut data. I Sverige er velferden også knyttet mere til utredninger, sist gjennomført i 2017 (SOU 2001:79). Denne utredningen tar utgangspunkt i kvalitet og lite i endringer og plassering av velferdsregimer (Sønstevoold, 2019) som denne undersøkelsen har som mål.

Som nevnt i introduksjonen har Jørgen Goul- Andersen, Mi Ah Schoyen og Bjørn Hvinden fastslått av det tre skandinaviske landene presenterer den sosialdemokratiske velferdsmodellen (Goul- Andersen Schoyen, Hvinden, 2017), men de har også gjort forskning på de skandinaviske velferdsmodellene utgitt i *After Austerity* (Taylor- Gooby, Lehrut og Chung, 2017, kapittel 5). Her ser de på finansieringen av sosiale investeringer og tar for seg eventuelle exogene endringer som globalisering og finanskriser. Dette som årsak til innføringen av new public management (NPM). Allikevel retter ikke forskningen seg direkte Esping- Andersens teori som kategoriserer stater inn i velferdsregimer.

Lyle Scruggs og James P. Allan som har replisert Esping- Andersens metode og analyseverktøy gjennom *The Three Worlds of Welfare Capitalism* og Allan og Scruggs *Welfare state decommodification in 18 OECD countries: a replication and revision* (2006) samt *Social Stratification and Welfare Regime sin the 21 st Century: Revisiting the «Three Worlds of Welfare Capitalism»* (2008). Denne forskningen vil også bli nevnt flere ganger i dette studiet. Forskningen tar for seg alle landene Esping- Andersen la til grunn i 1980 (Esping- Andersen, 1990), men tar ikke direkte for seg de skandinaviske landene som en enhet og begrep.

3. Velferdsstat.

Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen omhandler dette kapitlet begrepsavklaringer og redegjørelse for hva en velferdsstat er, samt hva som kjennetegner den skandinaviske modellen.

In periods of prolonged economic hardship, people look to the state as the one agency with the resources and the will to protect them against the worst effect of a world of bewildering complexity and indifference. (Pierson, Castles og Neumann, 2014). Denne beskrivelsen av velferdsstaten handler om at staten er fokuset for innbyggers sikring av sosial status og sikring mot fattigdom. I dette studiets kontekst er også dette fokuset sentralt. Ved at staten omfordeler sine ressurser gjennom skattelegging og avgifter vil man kunne ha midler til å omfordele disse til de som er i behov av det. Dette studiet tar ikke utgangspunkt i kun langvarige kriser, men statens bestående ytelser i å opprettholde sosial status og sikre innbyggerne mot fattigdom. Dersom et familiemedlem blir arbeidsudyktig vil man motta kontantytelser som sikrer at man opprettholder bolig, men også sikrer øvrige familiemedlemmer mot frafall av andre sosialt viktige faktorer. Hvor mye engasjerer staten seg i å hindre store ulikheter mellom samfunnslag. Sett i sammenheng er en velferdsstat hvordan staten gir inntektssikring til enkeltindividet når denne ikke kan delta i arbeidsmarkedet. Esping- Andersen kaller dette for de- commodification (Esping- Andersen, 1990). Staten har en dimensjon utenom kun økonomi og næringsvirksomhet som også handler om en inngripen for å forvalte velferdsstaten (Austvik, 2018). Her handler det om i hvilken grad staten involverer seg i å sikre sine innbyggere og på hvilken måte man organiserer dette. Det siste handler om at staten aktivt går inn for å motvirke ulikheter. Esping- Andersen kaller dette for stratification. Dette dreier som i hvilken grad staten organiserer og involverer seg for å gi innbyggerne velferd og for å hindre store ulikheter. Det vil si at velferdsstaten handler om å gjøre individer som ikke kan arbeide markedsuavhengige i kortere eller lengre tid og på hvilken måte gjør staten dette, som oppsummert av Pierson, Castles og Neumann i begynnelsen av kapitlet.

“A «welfare state» is a state in which organized power is deliberately used (through politics and administration) in an effort to modify the lay of market forces in at least three directions- first, by guaranteeing individuals and families a minimum income irrespective of the market value of their work or their property; second, by narrowing the extent of insecurity by enabling individuals and families to meet certain social contingencies (for example sickness, old age and unemployment) which lead otherwise to individual and family crisis; and third, by

---

ensuring by all citizens without distinction of status of class are offered the best standards available in relation to a certain agreed range of social services." (Pierson, Castles og Neumann, 2014). Asa Briggs beskrivelse av velferdsstaten forklarer i korte drag om sikring mot markedskreftene, sikring mot sykdom og alderdom, samt å kunne opprettholde en sosial status og sikring av sosialt statsborgerskap. Beskrivelsen berører alle områdene som Esping-Andersen tar for seg i sin teori (Esping-Andersen, 1990).

Etter 1945 var det nødvendig å gjenoppbygge samfunnene etter krigsårene. I dette gjenoppbyggingsarbeidet stod også velferdsstaten sentralt. William H. Beveridge rapporten fra 1942 foreslo å innføre trygder til de som ikke kunne delta i arbeidslivet, slik at alle ble sikret en inntekt og sosial status (snl.no, 2020). Spesielt ble denne planen lagt til grunn i de skandinaviske landene.

På den annen side kritiserte den liberale økonomen og ideologen Friedrich von Hayek velferdsstaten for ikke å være noe annet begrep enn statens inngripen for å oppnå indre sikkerhet og hindre uorden i et samfunn (Pierson, Castles og Neumann 2014).

Selv om det er mange faglige definisjoner på velferdsstaten, er det mange ulike måter å implementere den på. Dette med utgangspunkt i at det er delte meninger i det politisk ideologiske hva velferden skal være og hva den tilbyr i ulike land. Dette ser vi igjen i Esping-Andersens velferdsregimer der statens involvering, dualisme mellom stat og privat eller helt residuale velferdsregimer gir ulike uttrykk på sikring av sosial status og sosial mobilitet. Ut fra dette bygger Esping-Andersen sin analytiske modell, metode og analyse på velferdsregimer hvor nettopp graden av statens involvering, sikring mot markedskreftene og omfanget av sosialt statsborgerskap står sentralt. Det vil si graden av de- commodification (markedsuavhengighet) og graden av et samfunns stratification. Gøsta Esping-Andersens velferdsregimer fra *The Three Worlds of Welfare Capitalism* (1990).

Konkret måles det gjennom Esping-Andersens metode og analyseverktøy, dagpenger, sykepenger og pensjon etter de- commodification indeksen, det vil si Beveridge sine foreslåtte trygder fra 1942. På stratification indeksen måles korporative, liberale og universelle karakteristikk som blir nærmere forklart i kapittel 4, punkt 4.1.4 i denne undersøkelsen.

Esping-Andersens velferdsregimer er idealmodeller og i praksis var de tre landene på noen områder mindre universelle, med noen korporative eller residuale trekk, og dette varierte også mellom landene, noe jeg kommer tilbake til i analysen. I et større bilde var disse forskjellene og avvikene fra den universelle modellen så små at de likevel ble kategorisert som de mest universelle EA.

3.1.1 Den skandinaviske velferdsmodellen.

Spørsmålsstillingen handler om det fortsatt er en skandinavisk modell i tråd med den universelle modellen. I dette avsnittet vil jeg kort redegjøre for den skandinaviske velferdsmodellen, samt nevne begrepet den nordiske modellen og hvordan landene beskriver sine egne velferdsstater. Dette fordi alle landenes beskrivelser peker i retning av den universelle velferdsmodellen, og at beskrivelsene er av nyere dato enn 1980, og fordi studiet går ut på å indikere på om de fortsatt er det. Alle de skandinaviske landene preges av liten grad av ulikhet, samt tilgang på ytelser som gjelder alle. Det vil si at folk med høy inntekt ikke trenger å kjøpe seg andre tjenester eller motta andre ytelser enn det staten bidrar med (snl.no, 2019). Det vil si at alle har lik tilgang på ytelser og betyr at også man uavhengig av inntekt eller samfunnslag har sosial sikkerhet. I 1980 betegnet Esping- Andersen de tre skandinaviske landene som universelle, men mindre forskjeller landene imellom. Det universelle velferdsregimet beskrives nærmere i kapittel 4, avsnitt 4.1.4.

Samtlige land har også interne modellbegreper som vist nedenfor, der Den svenska modellen, Den danske modellen og Den norske modellen alle er betegnelser på landenes velferdssystemer. I 1980 var det de skandinaviske landene scoret høyest både i de-commodification dimensjonen og stratification dimensjonen på universelle velferdsregimer av alle de 18 OECD landene som ble undersøkt (Esping- Andersen, 1990). Nedenfor har jeg sitert de tre landenes egen beskrivelse av sine velferdsmodeller, fordi samtlige beskrivelser retter mot det universelle velferdsregimet. Danmark legger grunn en beskrivelse om den nordiske modellen, men Esping- Andersen fastslo i 1980 at Finland ikke var et universelt velferdsregime og Island var ikke med i undersøkelsen han gjennomførte (Esping- Andersen, 1990). Som beskrevet i introduksjonen er beskrivelsen under å tolke som at de tre skandinaviske landene står for den nordiske modellen, da det ikke er utført videre undersøkelser som følger Esping- Andersens anslag direkte fra 1980.

Mere specifikt brukes, den nordiske model om velfærdsstatens utforming hvori grunnprinsippene har været universalisme dvs. velfærdsydelser til alle borgere uanset social status, skattefinansiering og en stor offentlig sektor (denstoredanske.lex.dk, 2009). Den nordiske velferdsmodellen modellen refereres ofte også som den skandinaviske velferdsmodellen. Ut fra beskrivelsen over ser vi at den peker på de universelle tjenestene som fellestrekk.

Sverige har ett, i internationell jämförelse, högt och jämlikt fördelat välstånd. Den svenska modellen är en strategi för inkluderande tillväxt. Målet är att välståndet ska öka och komma

---

alla till del samtidigt som medborgarnas självständighet och oberoende värnas (regjeringen.se, 2017). Den svenske regjeringen beskriver den svenske velferdsstaten med utgangspunktet at landet har en høy og godt fordelt velstand. Dette settes også mål om at velstanden skal øke. Ut fra rapporten Den svenska modellen (regjeringen.se, 2017) beskrives det at det legges vekt på at velferdsordningene skal være universelle og komme de som har behov for det til gode.

Vi skal bekjempe den stigende ulighed. Så vi igen begynder at styrke den samfundsmodel, der har gjort Danmark til et af de mest tillidsfulde og trygge lande i verden. Hverken fattigdom eller grådighed hører hjemme i vores land, og vi har muligheden for at tage et oppgjør med begge dele (Folketinget, 2019) Ut fra den danske regjeringens forståelsespapir mellom partiene Socialdemokratene, Sosialistisk Folke parti, Enhetslisten og Radikale Venstre ser vi at regjeringen til Mette Fredriksen vil ta et oppgjør med økte ulikheter og som retter seg mot den danske modellen.

Den norske velferdsstaten er svært omfattende og er kjennetegnet ved universelle velferdsrettigheter, noe som innebærer at alle har lik rett til velferdsgoder (snl.no, 2019). Ut fra denne beskrivelsen ser vi at den norske velferdsmodellen beskrives som å være universell.

Alle de tre skandinaviske landene beskrives med andre ord som å være velferdsstater med universelle tjenester, stor offentlig sektor og mål om å utjevne ulikheter. Konkret retter den universelle velferden seg til rettigheter og krav nedfelt i landenes lover. I Norge er sykepenger, dagpenger og alderspensjonsn nedfelt i Folketrygdloven (LOV1997) Sverige og Danmark har også nedfelt rettigheter og plikter i lovs form som Norge (forskringskassan.se og borger.dk, 2020)

3.2 Stratification og de- commidification dimensjonene.

Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen vil dette avsnittet ta for seg de to dimensjonene som analyseres og plasserer de tre statene i velferdsregimer.

Stratification dimensjonen omhandler hvor stor grad samfunnet er lagdelt, har en innvirkning på individets sosiale mobilitet, om samfunnet er preget av lite eller stor ulikhet gjennom hvordan staten organiserer velferden. Den handler også om i hvor stor grad staten involverer seg i å sikre velferden til den enkelte. Dimensjonen tar for seg konkrete organisatoriske forhold innenfor den korporative karakterstistikken, residuale karakterstistikken og den universelle karakterstistikken. Blant annet analyseres andelen behovsprøvde tjenester i et land, graden av

etatisme blant flere variabler som beskrives senere i studiet. De- commodification dimensjonen handler om i hvilken grad staten sikrer enkeltindividet fra markedskreftene i arbeidsmarkedet, og hvordan den gjennom kontantoverføringer bidrar til at individet opprettholder sin sosiale status. Commodity oversatt fra engelsk betyr vare, så de-commodification er noe tilnærmet som markedsuavhengighet. Dimensjonen tar for seg konkrete velferdsytelser som dagpenger, sykepenger og pensjoner.

Det teoretiske utgangspunktet til Esping- Anderssen bygger på at stater har ulike kontantoverføringer og organisering (karakteristikker) av velferdsstater. Det er ut fra dette man kan identifisere og antyde hvilke typer velferdsregimer stater tilhører. Det er velferdsregimene som problemstillingen i denne undersøkelsen retter seg mot.

Esping- Andersens teori retter kritikk mot det han mente var ensidig fokus den bestående velferdsteori og forskning. Fokuset rettet seg mest på staters organisering av velferden og konsekvensene av sosiale tiltak (Caramani, 2014). Med dette menes at de- commodification dimensjonen i stor grad setter søkelys på konkrete ytelser og i stratification hvordan dette er organisert fra statens side. Teorien og analyseverktøyet til Esping Andersen knytter sammen konkrete variabler opp imot konkrete ytelser og forutsetninger for å motta bistand. Sammenstilt plasserer disse variablene stater i velferdsregimer. Sentrale elementer i disse velferdsregimene retter seg til hvilken rolle staten, familien og marked har i forhold til hverandre. Det er også sentralt hvor lojalitetsforholdet i samfunnet er, og om den retter seg til familie, stat eller marked. Som et siste tema nevner Esping- Andersen hvilken institusjonell form velferdsstaten har. Er den residual, korporativ eller universell. (Tabell 1, side 11). Samlet måles statens innsats og vilje til å sikre individets velferd. Dette er utgangspunktet for velferdsregimene (Esping- Andersen, 1990: side 4). Sett i et historisk lys er det først ved industrialiseringen og tilflyttingen til større industrisentra hvor kravene om beskyttelse fra arbeidsmarkedet og velferdsordninger oppsto (Esping- Andersen, 1990). Her utviklet velferdsordningene seg i ulik retning i ulike land. De skandinaviske landene ble alle preget av en framgang for arbeiderbevegelser som bar fram kravene om velferdsgoder som skulle beskytte individet fra markedskreftene (Esping- Andersen, 1990). I kontinentale land var det også en framvekst av arbeiderbevegelser, men her var også kirken en sentral velferdspådriver gjennom sine kanaler og endte opp en korporative velferdsregimer. I andre land stilte staten opp kun om med det som var nødvendig og ble residuale velferdsregimer (Esping- Andersen, 1990).

3.2.1 Stratification dimensjonen.

Dimensjonen handler om hvordan staten har organisert velferden til sine borgere, men den handler også om statens vilje til å motvirke ulikheter (Esping- Andersen, 1990). En annen måte å beskrive dimensjonen er i hvilken grad borgere av et land har et sosialt statsborgerskap gjennom måten staten omfordeler ressurser. Konkret handler stratification dimensjonen hvilken avstand det er mellom samfunnslagene. Fra de med minst ressurser til de med mest ressurser, og hvordan mulighetene er for sosial mobilitet (Esping- Andersen, 1990) faktisk er til stede eller ikke eksisterende. En forklaring vil være om man som definert fattig faktisk kan opparbeide kunnskap eller tilegne erfaring som gir muligheter for å komme ut av fattigdom gjennom utdanning eller arbeid. Stratification måles etter korporativt, residualt og universelle karakteristikk (Esping- Andersen, 1990) Den karakteristikken som scorer høyest er der man plasser landet inn i velferdsregime.

Stratification dimensjonen bygger på målbare data etter korporative, residuale og universelle karakteristikk. Har staten en sammensatt og yrkesbasert pensjonsordning fordelt over mange pensjonsordninger som kan dette utgjøre en differensiering av hva man får i pensjon mellom yrkesgrupper. Mange pensjonsprogram vil gi staten en høy grad av korporativ karakter. Det samme om staten har store goder som i stor grad tilfaller statens egne ansatte (Esping- Andersen, 1990). Er statens velferdssystem bygget på at man selv må anskaffe forsikringer for å oppnå god velferd har staten en residual karakter. Dersom man har stor grad av behovsprøving av tjenester vil det tilsi at staten bygger sine velferdsytelser på at man må søke ytelser med utgangspunkt i at disse først skal vurderes om forutsetningene er til stede for å motta de. Her er det forhåndskrav som gjelder for å motta de (Esping- Andersen, 1990). Et eksempel på slike forsikringer kan være at man selv må sørge for å være forsikret for å kunne betale sykehusinnleggelse eller behandling om man blir syk, da staten ikke tilbyr heletjenester. (Esping- Andersen, 1990). Det samme gjelder private pensjoner. Om staten ikke tilbyr dette vil man måtte skaffe seg private forsikringer for å motta en pensjon (Esping- Andersen 1990). Til slutt måles den karakteristikken som omhandler hvor stor grad staten sørger for at tjenestene er like for de fleste eller om de har store differanser mellom grupper i samfunnet, samt hvor mange tjeneste omfatter. Har man stor grad av likhet og dekning i samfunnet vil den universelle karakteren være framtrødende (A. Sønstevoll, 2019). Stratification dimensjonen kan derfor oppsummeres med at en stat med stor grad av residual karakter vil ha et samfunn som er mer lagdelt og sosialt statsborgerskap vil være mindre framtrødende. En stat med stor grad av korporativ karakter vil ha en middels lagdeling og en

middels grad av sosialt statsborgerskap, da staten yter minsteytelser, men man må selv opparbeide seg rettigheter utover disse. En universell karakter i stratification dimensjonen betyr at staten tar et stort ansvar for å levere like ytelser til en stor del av befolkningen og det sosiale statsborgerskapet står sterkere (Sønstevold, 2019).

3.2.2 De- commodification dimensjonen.

De- commodification dimensjonen retter seg derfor konkret mot staters evne og vilje til å sikre borgerne fra fattigdom slik at den enkelte kan opprettholde sin sosiale status. Esping-Andersens teori og analyse innebærer at man for å studere dette må analysere og måle staters kontantoverføringer til individer ved arbeidsledighet, sykdom og alderdom (Sønstevold, 2019). Målet med disse er å hindre folk i å havne i fattigdom ved arbeidsledighet, sykdom og alderdom (Esping- Andersen 1990). Dimensjonen tar utgangspunkt i at arbeidstakere ansettes i et marked og at arbeidet som utføres kan ansees som en vare arbeidsgiverne kjøper. Sett lys av problemstillingen vil det derfor være avgjørende hvilke konkrete ressurser staten stiller opp med om man ikke skulle være i stand til å arbeide. Dersom man har en laissez- faire stat som ikke er villig til å bidra med noen ressurser for individer som ikke kan arbeide vil man være helt avhengig av hva markedet vil gi, og man har en sterk markedstilknytning for egen velferd. De- commodification dimensjonen har en klar sammenheng med hvordan staten stiller opp for sine borgere og sikrer den enkeltes sosiale status dersom man ikke lenger er i stand til å arbeide og ha inntekt. Esping- Andersen legger vekt på at arbeidskraften er en vare i et arbeidsmarked (Esping- Andersen, 1990) på lik linje som Karl Marx fastslår i Kapitalen. Marx var tydelig på at arbeid var en vare (commodity) som blir tilbudt i et marked. I dette markedet var hans påstand at arbeidsgivere alltid søke etter å få arbeidskraften billigst mulig for selv å være sikret størst mulig avkastning (K. Marx, 2005). For Karl Marx var dette det sentrale spørsmålet i verket Kapitalen. Han mente at arbeidskraften var en vare som var svært utsatt for markedets mekanismer. Her mente han at arbeidsgiverne alltid ville søke å betale så lite som mulig for å tjene så mye som mulig. Verdien av en vare er likt tilført arbeid. Varen koster tilført arbeid og i så måte er lønn og profitt samlet det tilførte arbeidet (Marx, 2005).

Stater med stor vilje til å omfordele og gi individer bistand når de ikke kan være i arbeid vil oppnå en høy grad av de- commodification. Stater med middels vilje eller liten vilje til å bistå vil følgelig oppnå en middels grad eller lav grad av de- commodification. Stater med minimale ytelser vil fremstå som residuale etter tabell 2.

En framtrædende trend i de kapitalistiske velferdsstatene de siste tiår har fremvist en motsatt trend av de- commodification. Dette underbygges også av Taylor-Gooby, Lerut og Chung der

nyliberalismen har spilt en avgjørende kraft som ren krisemekanisme, mens det opprinnelig er et strikt politisk paradigme som ønsker mindre statlig intervensjoner og mer marked (Taylor-Gooby, Leruth og Chung, 2017, s.11). Med denne trenden som også er beskrevet i bakgrunnen for undersøkelse er dette også noe av det spørsmålsstillingen søker å finne svar på; om det faktisk kan fremvises resultater som understøtter eventuelle endringer i de skandinaviske velferdsregimene.

3.2.3 Korrelasjonen mellom de to dimensjonene.

Jeg redegjør her kort for korrelasjonen mellom de to dimensjonene som følger:

Graden av stratification	Type velferdsstat	Graden av de-commodification
Høy grad av stratification	Liberal velferdsstat	Lav grad av de-commodification
Middels grad av Stratification	Konservativ velferdsstat	Middels grad av de-commodification
Lav grad av stratification	Sosialdemokratisk velferdsstat	Høy grad av de-commodification

Tabell 2. Graden av stratification vs. Graden av decommodification (A. Sønstevoll, 2020)

Tabellen ovenfor viser hvordan Esping- Andersens setter de tre velferdsregimene i sammenheng. Esping- Andersens teoretiske utgangspunkt for hvordan høy og lav grad av de-commodification og høy og lav grad av stratification etter hans mening vekselvirker på hverandre (Esping- Andersen, 1990). Det vil si at om man har høy grad av den ene dimensjonen vil man etter Esping- Andersens antydninger ha en lav grad av den andre dimensjonen. Empirisk er dette ikke entydig understøttet gjennom egen forskning i 2019 (Sønstevoll, 2019). Stater kan ha en stor grad av residual karakter i stratification dimensjonen, men samtidig ha en stor grad av universalisme i de- commodification dimensjonen (Sønstevoll, 2019). Sett ut fra resultatene for de- commodification og stratification (Sønstevoll, 2019) scoret Norge høyt på de- commodification graden, samtidig som landet scoret høyt på den residuale karakteristikken i stratification dimensjonen. Samtidig åpner modellen nettopp for å studere slike endringer og dermed å gi et mer nyansert bilde av ulike velferdsstater og hvordan de plasserer seg langs de to dimensjonene.

3.2.4 Residualt, korporativt og universelt velferdsregime.

Velferdsregimene beskrives ut fra de ytelser som gis til enkeltindivider om de er i behov av bistand fra staten i ulike livssituasjoner, men går også inn på hvordan staten yter disse tjenester. Disse er delt opp liberale, korporative eller universelle velferdsregimer.

Et residualt velferdsregime vil si at den retter sine ytelser kun for de som er i behov og behovsprøving står sentralt (Esping- Andersen, 1990)). Staten inntar en rolle som er tilbaketrukket og fremstår ikke som noen større bidragsyter for velferdsytelser. Staten bidrar kun til de som trenger det, men legger ikke opp til å understøtte de som gjennom arbeid eller formue kan skaffe seg velferdsytelser gjennom forsikringer eller arbeidsavtaler. Det er viktig å understreke at staten ikke er helt fraværende hva gjelder fordeling og velferd, da den har miste ytelser som kun kommer de til gode som ikke kan skaffe seg livsgrunnlag på annen måte gjennom minsteytelser etter behov.. Staten kan derfor ikke betraktes som kun en nattvekerstat. Et residualt velferdsregime har familien og staten en marginal rolle og markedet har en stor rolle, jf. tabell 1, side 11. Solidaritetstilhørigheten retter seg mot markedet i stor grad og i mindre grad mot stat og familie fordi markedet gjennom forsikringer er sentralt for å motta velferdsytelser (Esping- Andersen, 1990). Et land som karakteriseres som residualt i 1980 er USA (Esping- Andersen, 1990).

Et korporativt velferdsregime bygger på en dualisme mellom stat og marked. (Esping- Andersen, 1990). Prinsippene for det korporative velferdsregimet er det subsidiære ved måten velferden ytes på. Samfunnet skal ikke intervensjonere før man ikke selv lenger klarer å opprettholde sin sosiale status. (Esping- Andersen, 1990). Man er avhengig av at tradisjonelle institusjoner som familie, kirke eller veldedighet spiller en rolle for å opprettholde velferd, men like viktig er delingen mellom private aktører og staten. Her kan staten lovfeste retten til velferdsgoder og betale for deler av disse gjennom private aktører som er pliktige til å yte velferd (Esping- Andersen, 1990). Det grunnleggende i den korporative karakteristikken er at man bygger rettigheter gjennom egen innsats som arbeid eller egne midler. Rettigheten til dagpenger, sykepenger og pensjon er lovfestet, men bygger på en dualistisk finansieringsmodell der man deler på innbetalingen mellom stat, arbeidsgiver og arbeidstaker (Esping- Andersen, 1990). Forutsetningen her er at staten skal betale en del av opptjeningen, Arbeidstakerne kan selv velge å innbetale mere om de vil ha større ytelser ved pensjon og sykdom. Det vil si at man kan forsikre seg høyere enn minste standard gjennom loven. Arbeidsgiverne er lovpålagt å betale sin andel. Den korporative karakteren viser seg her å ikke

---

ha et klart mål om å aktivt redusere skillet mellom samfunnslagene, da de uten evne til å forsørge seg selv kun mottar en minstesats om man ikke har opparbeidet seg rettigheter gjennom arbeid, har familie som kan forsørge eller har andre velgjørende institusjoner.

Den korporative karakteristikken i stratification dimensjonen sier at familien har en sentral rolle, markedet har en marginal rolle og staten har en subsidiær rolle jf. tabell 1, side 11. Solidaritetstilhørigheten retter seg mot familien og den er korporativ da flere aktører er delaktige i organiseringen av velferden (Esping- Andersen, 1990). Et av landene som kategoriseres som korporativt i 1980 er Østerrike (Esping- Andersen, 1990).

Det **universelle** velferdsregimet karakteriserer først og fremst av velferdsgoder som tilkjennes alle. Esping- Andersen nevner at det universelle regimet søker den høyeste standard for sosiale rettigheter og ikke bare minste ytelser (Esping- Andersen, 1990). De skandinaviske landene ble plassert i det universelle velferdsregimet i 1980 (Esping- Andersen, 1990). I den universelle karakteristikken legger man vekt på at tjenestene skal gjelde så mange som mulig og at ytelsene som gis skal være like for alle. Som et eksempel kan man benytte sykkelønsordningen i Norge. Det betyr at alle opprettholder den opprinnelige lønnen man hadde fra den dag man er arbeidsufør. Ser man også på hvor mange som mottar denne ytelsen er det 100% av alle arbeidstakere som har krav på sykepengene om de blir arbeidsuføre. Det sosiale statsborgerskapet settes som et tydeligere mål, da ytelsene som gis dekker bredere og likere i befolkningen. I så måte sikrer man den enkeltes sosiale status i større grad om man blir syk, og sosial mobilitet blir sikret ved at man ikke må selge eiendeler og bolig fordi man er syk. Stater i den universelle modellen har et større søkelys på å gi arbeid til alle som kan sikre staten inntekter gjennom beskatning som den så kan viderefordel (Esping- Andersen, 1990). Gjennom en beskatning av arbeid vil både arbeidstakere tjene til sitt i livsopphold, samtidig som staten skaffer seg kapital.

Den universelle karakteristikken kjennetegnes ved at familien har en marginal rolle, markedet har en marginal rolle og staten har en sentral rolle. Lojaliteten ligger hos staten og ikke hos familie eller marked jf. tabell 1. De skandinaviske landene er i 1980 de landene som har tydeligst universell karakter (Esping- Andersen, 1990).

4. Metode

4.1.1 Forskningsdesign og metode.

Spørsmålsstillingen tar utgangspunkt i å operasjonalisere og anvende Esping- Andersens teori og analyseverktøy for å belyse antakelsen om Skandinavia fortsatt har en universell velferdsstat eller om landene har endret seg, og i så fall hvor plasserer landene seg nå? Metoden følger konkret etter Esping- Andersens teori og analyseverktøy, slik jeg operasjonaliserte disse i 2019 (Sønstevoll, 2019). Begge analysesettene etterspør de samme empiriske data for å oppnå en korrelasjon mellom Esping- Andersens opprinnelige empiriske data, men utregningene i replikasjonen til Scruggs og Allan er mer matematisk direkte regnet ut fra operasjonaliseringen som Esping- Andersen beskriver, og eventuelle tillegg han la til er fjernet. Som nevnt i introduksjonen er forskningsdesignet og metoden også lik det studiet som forfatteren av dette studiet som tok for seg den norske velferdsstaten fra 1980 og til nåtid (Sønstevoll, 2019). Det henvises også en del til vedlegg 1 til dette studiet, da egne utregninger er oppgitt her. Om det er stat, fylke, län, amt eller kommuner som har ansvaret for forvaltning av ytelsene hensyntas ikke. Staten blir benyttet som et begrep for alle ytelsesinstanser, da dette ikke er relevant i forhold til studiets mål og gjennomføring.

For å oppnå studiets mål etter spørsmålsstillingen gjennomføres den ved å benytte komparativt case design. Komparativt i denne undersøkelsen er sammenlikningen av de skandinaviske landene ut fra resultatene av data fra 1980 og resultatene fra data i nåtid. Det vil også bli gjort en sammenlikning landene mellom. Det er tre case i undersøkelsen som er Sverige, Danmark og Norges, det vil si enhetene som er gjenstand for undersøkelsen. Grunlaget for å anta et resultat vil være flere variabler som måles gjennom empirisk kvantitative data som nevnt innledningsvis i kapitlet her så benyttes i Esping- Andersens analyseverktøy (Esping- Andersen, 1990), ved hjelp av Scruggs og Allans replikasjoner (Scruggs og Allan, 2006, 2008) etter operasjonaliseringen fra mitt tidligere arbeid (Sønstevoll, 2019). Dette betyr at konkrete tallverdier vil bli innhentet som har korrelasjon med Esping- Andersens variabler, noe som gjør designet virkelighetsnært. Designet er også intensivt, der enhetene er velferdsstaten i Sverige, Danmark og Norge der variabler er knyttet til konkrete ytelser i velferdsstaten gjennom analyseverktøyet som er valgt (Sønstevoll, 2019). Undersøkelsen bygger på kvantitativ metode direkte knyttet til utregningene replisert av Allan og Scruggs for stratification (Scruggs og Allan, 2008) og de- commodification (Scruggs og Allan, 2006) Disse variablene knytter empirisk kvantitative data til velferdsytelser som omhandler

---

dagpenger, sykepenger og pensjonsytelser i de- commodification dimensjonen, samt liberale, korporative og universelle karakteristikk i stratification dimensjonen (Sønstevold, 2019). Ved å benytte Esping- Andersens variabler vil dette gi en kausalitet for det komparative i undersøkelsen. Studiets mål er å søke svar på om de skandinaviske landene i dag er universelle eller om det er endringer. Gjennom å benytte Esping- Andersens variabler og innhente data som har korrelasjon med hans data måles samme verdier i nåtid som i 1980. Dette fordi 1980 er året man sammenlikner nye resultater med ettersom Esping- Andersen brukte året 1980. Variablenes verdi er også gjenstand for koding som til slutt gir resultater som sammenlagt kan gi antydninger om plassering i velferdsregimene. Dette vil bli nærmere forklart i bruk av analyseverktøyet i kapittel 4 punkt 4.1.4.

Som nevnt innledningsvis i kapittelet er dataene fra Esping- Andersen gjennomført etter samme metode og operasjonalisering som mitt tidligere arbeid med den norske velferdsstaten. Operasjonaliseringen og utregninger i dette studiet følger det samme for de Sverige og Danmark med oppdaterte tall for Norge (Sønstevold, 2019). Grunnen til dette er at selve operasjonaliseringen av Norge ble lagt på grunnlaget av Esping- Andersen sin forklaring av analyseverktøyet, men i det tidligere arbeidet kom jeg ikke frem til samme tall som han. Dette retter seg først og fremst til de- commodification dimensjonen, og den totale de- commodification indeksen. Esping- Andersen kom fram til en samlet indeks på 38,3 (Esping- Andersen, 1990, side 52) for Norge og i mitt tidligere arbeid kom jeg fram til 36,2 (Vedlegg 1). Som et grunnlag for å kontrollere riktig utregning ble resultatet kontrollert opp mot Lyle Scruggs og James P. Allans replikasjon av de- commodification dimensjonen (Scruggs og Allan, 2006)

Grunnlaget for at replikasjonen ble benyttet er fordi Esping- Andersens resultater og egne resultater avviker. Direkte regnet ut fra hans forklaring og replikasjonen av Scruggs og Allan kommer man frem til 36,2 (Scruggs og Allan, 2006). Med dette utgangspunktet var det mulig å gjennomføre en ny undersøkelse av Norge i 2019 (Sønstevold, 2019). For å vise at de to utregningene har en korrelasjon benytter jeg meg av mitt tidligere arbeid fra 2019 og tallene gjelder Norges totale de- commodification indeks i 1980 etter Esping- Andersen i 1990 og studiet fra 2019 (Sønstevold, 2019). På bakgrunn av denne operasjonaliseringen er nye data samlet og analysert for Sverige og Danmark, med noen oppdateringer for Norge siden 2019.

De- com. indeks		Esping- Andersen		1980
Summert	11	14	15	
De- com	9,4	14	14,9	38,3
Replikasjon		Sønstevoid		1980
Summert	11	13	14	
De- com	9,4	13	13,9	36,2
Korrelasjon koeffisient summ		0,9958706		
Korrelasjon koeffisient decom. Sønstevoid.		0,9993335		

Tabell 3. Korrelasjonskoeffisient Esping, Andersen vs. Sønstevoid. (A. Sønstevoid, 2019)

Esping- Andersens utregning mot egen utregning 2019 gir en korrelasjonskoeffisient på 0,999 med et avvik som er 0,003 mellom de to verdiene (Vedlegg 1). Begge verdiene er nært opp til 1 og man kan anta replikasjonen og egne utregninger gir validitet for å benytte Esping- Andersens beskrivelse av analysen videre i studiet (Esping- Andersen, 1990). Korrelasjonskoeffisienten er et tall mellom -1 og 1 og i denne studien er tallet 1 er utregningene å anta som helt like (Hellevik, 2009). Allan og Scruggs oppgir en korrelasjon koeffisient totalt for sin replikasjon på 0,92 for gjennomsnittet av scorene for 18 land innenfor de tre de-commodification variablene opp mot Esping- Andersen score (Scruggs og Allan, 2006). Dette resultatet er også nært opp til 1 og replikasjonen er å anta som valid og kan legge stil grunn for undersøkelsene i denne studien.

Stratification dimensjonen er gjennomført av Esping- Andersen og replisert av Scruggs og Allan i 2008 (Scruggs og Allan, 2008). Her er det ingen endringer i måten dimensjonens resultater regnes ut på, og følgelig legges Esping- Andersens analyse til grunn for utregningene og plasseringer i velferdsregimer (Esping- Andersen, 1990). Scruggs og Allans replikasjon vil bli benyttet som en metode triangulering for å sikre at verdiene i dataene har en korrelasjon (Allan og Scruggs, 2008).

Esping- Andersens analysemodell sammenfatter stater i velferdsregimer på de-commodification og stratification dimensjonene og analyseverktøyet vil bli benyttet videre i denne studien med unntakene nevnt over. På de- commodification dimensjonen vil tallene fra 1980 bli hentet fra Scruggs og Allan sin replikasjon fra 2006 (Scruggs og Allan, 2006) og stratification dimensjonene vil den enkelte variabel bli målt opp mot Esping- Andersens egne

---

tall (Esping- Andersen, 1990). Dette fordi spørsmålsstillingen etterspør om de skandinaviske landene fortsatt er universelle som Esping- Andersen slo fast i 1980, og hva de er i dag. Standardavvik blir benyttet for å kode (score) variabelens verdi som igjen gjør det mulig å regne ut hvilket velferdsregime de skandinaviske landene befinner seg i nå. Dette beskrives mer i operasjonaliseringen av undersøkelsen avsnitt 4.1.4.

4.1.2 Validitet og reliabilitet.

Validitet dreier seg om hvorvidt en måler i undersøker det vi har til hensikt å undersøke (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2005). I dette studiet benyttes den samme metode som Esping- Andersen lanserte i 1990 (Esping- Andersen, 1990).

Som tidligere nevnt i punkt 4.1.1 benyttes Scruggs og Allan sine replikasjonssett etter samme metode som Esping- Andersen og forfatteren av dette studiet gjennomførte i 2019 i Den norske velferdsstaten fortsatt universell? (Sønstevold, 2019). Det har også vært nødvendig å legge til grunn den samme operasjonaliseringen i denne studien som i studien fra 2019 på grunn av det nevnte avviket mellom Esping- Andersens de- commodification indeks og mine egne utregninger ikke samsvarer med hans forklaring på operasjonaliseringen. Derfor ble mitt eget resultat målt opp mot replikasjonen av de- commodification indeksen i replikasjonen til Scruggs og Allan (Scruggs og Allan, 2006). Dette for å sikre en korrelasjon mellom data på variablene til Esping- Andersen og mine utregninger for å styrke validiteten og reliabiliteten.

Datasettet Comparative Welfare Entitlements Dataset 2 (CWED2) (Scruggs, Jahn og Kouitto, 2017) bli benyttet der det ikke er data i annet kildemateriale som korrelerer til dette studiets variabler. Datasettet retter seg mest til de- commodification dimensjonen. Dette for å styrke validiteten og reliabiliteten med at de samme enhetene måles. CWED2 er utarbeidet etter Esping- Andersens variabler (Scruggs, Jahn og Kouitto, 2017). CWED2 vil også bli benyttet til metodetriangulering (Johannessen, Tufte og Kristoffersen, 2015). Dette for å sikre validiteten på dataene som benyttes og for å sikre at disse samsvarer med Esping- Andersens variabler. Det vil si at det måles resultater over tid for å se om resultatene i nåtid har en sammenheng med eventuelle økninger eller reduksjoner i verdiene. Datasettet er ikke oppdatert på alle variablene til Esping- Andersen helt frem til dags dato. Noen data er ikke fornyet siden 2010 og 2011. Etatisme og private pensjoner er regnet ut etter landenes egen oppgitte tall fra nasjonalregnskap og oppgitt forbruk (Vedlegg 1).

I stratification dimensjonen har Esping- Andresen og Scruggs og Allans replikasjon fra 2008 samme resultater. Jeg anser her at CWED2 datasettet benyttes i mindre grad, da CWED 2 mest dekker de- commodification dimensjonens data (Scruggs, Jahn og Kouitto, 2017). De data som benyttes ut fra CWED2 i stratification dimensjonen har en sammenheng med data som hentes fra de- commodification dimensjonen.

4.1.3 Data og kilder.

De data som benyttes er i hovedsak hentet fra kjente kilder som datasett og statistiske kilder. Noen data er regnet ut (Vedlegg 1) etter landenes oppgitte tall fra blant annet fra deres nasjonalregnskap på som forklart i 4.1.2. De er fortolkningen av variablenes beskrivelser fra Esping- Andersens og Allan og Scruggs replikasjoner i 2006 og 2008 som er grunnlaget for de data som benyttes (A. Sønstevold, 2019). CWED2 datasettet benyttes som metode triangulering, men også som primærkilde der variablenes verdi ikke er å hente fra andre statistisk offisielle kilder. Som nevnt i avsnitt 4.1.2 er det data på variablene i de- commodification dimensjonen som er oppdatert. OECD data har også vært en sentral kilde til å innhente data som har kausal sammenheng med variablene både i de- commodification dimensjonen og stratification dimensjonen. De skandinaviske landenes statistiske byråer er også benyttet. Dette er Statistiska centralbyrån i Sverige, Statistikbanken i Danmark og Statistisk sentralbyrå i Norge. Jeg har også valgt å benytte studiet som jeg selv forfattet i 2019 (Sønstevold, 2019) som en primærkilde til spesielt beskrivelsen av operasjonaliseringen til Esping- Andersens analyseverktøy. Dette med bakgrunn i at operasjonaliseringen i denne undersøkelsen bygger på de samme variabler, score og utregninger av de- commodification og stratification dimensjonene, men er utvidet med Sverige og Danmark, samt oppdaterte tall der disse finnes på en del variabler fra Norge.

Øvrige primærkilder er Försäkringskassan i Sverige, Borger.dk i Danmark og NAV i Norge (Vedlegg 1). Det er også benyttet Sveriges regjering (regjeringen.se) og Norges regjering (regjeringen.no) for å beskrive de skandinaviske landenes egne tolkninger av sine respektive modeller. Sekundærkilder som er benyttet er After Austerity (Taylor-Godby, Lehrut og Chung, 2017), Europeisk integrasjon, (Austvik, 2018), Store norske leksikon online (snl.no) og Kapitalen (Karl Marx, 2015). Dette som kildemateriale for å underbygge forklaringer og sammenhenger i studiet.

Undersøkelsen har ingen personlige opplysninger som omfattes av taushetslovgivingen. Det er kun empiriske offentlige data som er lagt til grunn for resultater og analysen, og følgelig er

---

ikke noen av kildene gjenstand for hemmelighold, kun gjenstand for kildegjengivelse etter åndsverkloven.

4.1.4 Plassering av stater i velferdsregimer.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Spørsmålsstillingen i denne undersøkelsen er som nevnt knyttet opp til Gøsta Esping-Andersens teori om tre velferdsregimer. Avsnittet handler om operasjonaliseringen fra data på enkeltvariabler til hvordan man plasserer land i velferdsregimer. I og med at jeg har studert Norge fra 1980 sammenliknet med nåtid (Sønstevoll, 2019) vil jeg i dette avsnittet benytte samme operasjonalisering som i studiet fra 2019. Dette fordi metoden og analyseverktøyet er lik i dette studiet, men spørsmålsstillingen er utvidet til tre case i motsetning til en case i 2019, da også data for Norge er oppdatert på noen variabler (Sønstevoll, 2019). Som nevnt i avsnitt 4.1.1. Metode måtte analyseverktøyet til Esping- Andersen og Scruggs og Allans replikasjoner repliseres før studien i 2019 kunne gjennomføres. Dette for å få en kausal sammenheng med resultatene Esping- Andersen (Esping- Andersen 1980 og Scruggs og Allan viste (Scruggs og Allan 2006, 2008). De eldre og nyere resultat ble derfor regnet rett ut fra Esping- Andersens beskrivelse av hvordan analyseverktøyet var bygget opp, noe som for de eldre resultatene samsvarte med replikasjonen til Scruggs og Allan. er det samme som i nevnte studie fra 2019. Her blir det forklart hvordan variabelenes data blir omgjort til å plassere de skandinaviske landene i velferdsregimer med data så nært opp til nåtid som mulig. Det understrekes at variabelenes data tar utgangspunkt i en 100% fast stilling før eventuelle ytelser ved arbeidsledighet, sykdom eller alderdom i de- commodification dimensjonen. Jeg benytter Sverige i 1980 som eksempel for score som gis og sammenstillingen av de- commodification indeksen og alle de skandinaviske landene i stratification dimensjonen med henvisinger til vedlegg 1 i begge.

Stratification indeksen tar utgangspunkt i følgende variabler for statens involvering i velferden og utjevning av ulikhet. Dimensjonen måles etter korporative, residuale og universelle karakteristikk. I den korporative karakteristikken måles hvor mange pensjonsprogram og grad av etatisme. På den residuale karakteristikken måles andelen behovsprøvde sosiale tjenester, andelen privat helsevesen og andelen private pensjoner. På den universelle karakteristikken måles universalisme og likhetsprinsippet (Sønstevoll, 2019).

Korporative karakteristikker måles på antall **pensjonsordninger** er alle store pensjonsordninger i et land. Det vil de pensjonsprogram som dekker statlige, kommunale og private ansatte og som dekker større grupper av arbeidstakere (Sønstevoll, 2019). Dette kan også i enkelte land være tilknyttet yrkestilhørighet og ikke stat, kommunal eller private ansatte (Esping- Andersen, 1990). Alle de tre skandinaviske landene har større pensjonsprogram som dekker ulike typer sektorer og yrker (forsakringskassan.se, borger.dk og nav.no, 2020). Her scores flere antall pensjonsordninger høyere enn få antall pensjonsordninger. Flere ordninger vil omfavne en større andel av arbeidstakere med rett til mere enn minste standardpensjon (Esping- Andersen, 1990), men på den annen side er høyt antall forbundet med at pensjonsytelsene er mer korporative og kan skape større ulikheter mellom yrkesgrupper.

Etatisme betyr hvor mye av statens ressurser eller privilegier som er operative for eliter i en stat. Med elite menes i denne konteksten statens egne ansatte. Etatisme finner man ved å se på statens utgifter til egne ansatte opp imot landenes BNP (Vedlegg 1) Her scores stort forbruk til statens egne ansatte høyt og lite forbruk lavt. Dette fordi høyt forbruk gir utslag til en egen myndighetselite som får store deler av statens ressurser, mens lavt forbruk gir grunnlag for mindre forskjeller og mindre ulikhet mellom samfunnsgrupper (Esping- Andersen, 1990).

Residuale karakteristikker måles på ytelser som forutsetter en søknad og vurdering etter forhåndsgitte krav om at man er i en konkret situasjon med behov for ytelser, for eksempel sosialhjelp. Det vil si at de er **behovsprøvede ytelser**. Her regnes det prosentvis ut hvor stor andel disse ytelsene har opp imot de totale sosiale ytelsene (Sønstevoll, 2019). Her scores stor grad av behovsprøving høyt noe som betyr høy grad av residualitet og liten grad av behovsprøving lavt, det vil si en lav grad av residualitet. (Sønstevoll, 2019). Der stater kun benytter behovsprøvede ytelser tilsier at de har en residual karakter. Der staten dekker kun et minimum vil **private pensjoner** være et markedsbasert middel for arbeidstakere til å anskaffe en fullverdig pensjon til å leve av. Her måles det prosentvis andel av pensjoner opp imot alle pensjonsutgifter i et land (Sønstevoll, 2019). Her scores stor grad av private pensjoner høyt og liten grad av private pensjoner lavt fordi en høy grad av private pensjoner antyder at staten er residual og befolkningen er i større grad utsatt for markedet (Esping- Andersen, 1990). Der staten dekker kun et minimum vil **private helsetjenester** være et markedsbasert middel for arbeidstakere til å anskaffe en fullverdig pensjon til å leve av. Her måles det prosentvis andel av private helsetjenester opp imot alle helseutgifter i et land (Sønstevoll, 2019) som private pensjoner. Her scores stor grad av private helsetjenester høyt og liten grad av private helsetjenester lavt fordi en høy grad av private helsetjenester antyder at staten er residual og befolkningen er i større grad utsatt for markedet (Esping- Andersen, 1990).

Universalisme måles for å avdekke hvor mange som omfattes av ytelsene dagpenger, sykepenger og pensjon Tallene hentes fra decommodification dimensjonens dekningsgrader og take up og verdien her utgjør et gjennomsnitt av disse (A. Sønstevold, 2019). En høy dekningsprosent av befolkningen gir en høy grad av universalisme, en lav dekningsprosent gir en lav grad av universalisme.

Stønadsforskjell eller likhetsprinsipper handler om det variablene dagpenger, sykepenger og pensjon, og hentes fra decommodification dimensjonens erstatningsnivå på ytelsene. Verdien regnes ut som et gjennomsnitt av disse tre ytelsenes erstatningsnivå (Sønstevold, 2019). En lav gjennomsnittlig erstatningsgrad gir en lavt score i likhetsprinsippet og lavere score i den universelle karakteristikken. En høy gjennomsnittlig erstatningsgrad gir høyere score i likhetsprinsippet og høyere score på den universelle karakteristikken.

Det er en forventning om at karakteristikkene står i opposisjon til hverandre. Scorer man høyt på en av karakteristikkene vil man score tilsvarende lavere på de andre (Esping- Andersen, 1990, side 69-78). Dette punktet blir gjenstand for diskusjon i oppsummeringen av undersøkelsene og analysen av stratification dimensjonen.

Formelen for å måle stratification dimensjonen er lik formelen i de- commodification dimensjonen, men det scores forskjellig. I stratification dimensjonen scores det fra 0 til 4. Esping- Andersen begrunner dette med at stratification indeksen måles etter den karakteristik som scorer høyest. For å synliggjøre dette er scorene mer differensierte enn i de- commodification dimensjonen (Sønstevold, 2019). Det opereres ikke med hig cut, mean eller low cut i scoringen på samme måte som de- commodification dimensjonen. Stratification dimensjonen operasjonaliseres ut fra følgende kategorisering på score:

Faktor X (Variabel)	=	$\begin{aligned} < (\text{gjennomsnitt} + \text{standardavvik}) &= 4 \\ (+/- \text{ ett standardavvik}) &= 2 \\ > (\text{gjennomsnitt} - \text{standardavvik}) &= 0 \end{aligned}$
---------------------	---	--

A. Sønstevold, 2019.

Standardavvik (SD) er en enhet som benyttes for å differensiere de ulike variablenes score. Standardavvik er kvadratroten av summen av kvadrerte avvik fra gjennomsnittet for alle enheters verdier, dividert på antall enheter (Hellevik, 2009).

X utgjør variablene i en av de tre karakteristika som gis score 0, 2 eller 4. Dersom variabelen har en verdi i gjennomsnittet av alle landene Esping- Andersen målte i 1980, pluss et SD scores den 4 (Sønstevold, 2019) Dersom variabelen har en verdi i gjennomsnittet, pluss minus et SD

scorer karakteristikken 2 (A. Sønstevold, 2019). Dersom variabelen har en verdi i gjennomsnittet minus et SD scorer den 0 (A. Sønstevold, 2019). Grunnlaget for at selve kodingen går fra 0 til 4 er for kunne skille en karakteristikkk mer distinkt ut fra andre. Det vil si at i den karakteristikken landet scorer høyest er der landet kan plasseres inn i tilhørende velferdsregime (Esping- Andersen, 1990). Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen er det ut fra dette man kan sammenlikne landene i Skandinavia, samt se om det er endringer i hvert land i 1980 og frem til 2010- 2020. Resultatene beregnet fra nevnte operasjonalisering for de skandinaviske landene fra 1980 er gjengitt som følger:

1980				
Regimekarakter	Variabel	Sverige	Damark	Norge
Korporatisme	Pensjonsprogram	0	0	2
	Etatisme	0	2	0
Total grad av korporatisme		0	2	2
Liberalisme	Behovsprøvde sos. ytelser	0	0	0
	Private pensjoner	0	2	0
	Privat andel av helsevesen	0	2	0
Total grad av residualitet		0	4	0
Universalisme	Tjenestenes grad av univers.	4	4	4
	Likhetsprisipp	4	4	2
Total grad av universalisme		8	8	6

Tabell 4. Esping- Andersen stratification 1980 (Vedlegg 1).

De- commodification indeksen tar utgangspunkt i følgende variabler knyttet opp til kontantoverføringer til enkeltindivider. Dette berører dagpenger, sykelønn og pensjoner. Dataene som benyttes er kvantitative. Som tidligere nevnt er det forutsatt at dataenes verdi går ut fra en fast 100% stilling, bortsett fra variabelen minimumspensjon. Dette fordi denne ikke forutsetter arbeid før den ytes.

For dagpenger og sykepenger måles samme variabler. Disse omhandler den erstatning man får av opprinnelig lønn før arbeidsledighet eller sykefravær, bistandsperiode, kvalifiseringsperiode, antall ventedager og ytelsens dekningsgrad.

Erstatningsraten er dekningen den enkelte mottar ut fra en standard ytelse de første 26 ukene gitt prosentvis ut fra opprinnelig lønn (Sønstevold, 2019). Erstatningsraten handler i så måte om hva den enkelte vil motta av kontantoverføring dersom vedkommende blir arbeidsledig eller syk. Tiden man mottar ytelsene kalles **bistandsperiode**. Det vil si hvor lenge kan man motta dagpenger og sykepenger. Hvor lenge man må ha jobbet i forkant for å motta ytelsen er **kvalifiseringsperioden**. De som er kvalifisert til dagpenger eller sykepenger må kunne

påregne **ventedager** før ytelsen trer i kraft. Her handler det om dager fra det tidspunkt man ble arbeidsledig eller syk. Hvor mange som omfattes av ytelsen er **dekningsgraden**.

For pensjoner måles minste pensjonsytelse, standard pensjonsytelse, kvalifiseringsperiode, arbeidstakernes egen dekningsgrad og take up.

Den **miste pensjonsytelse** er den ytelse man mottar når man ikke har opparbeidet seg noen rettigheter til standardpensjon. Det vil si at dette er statens grunnbidrag for en som har opparbeidet seg arbeidsrelatert pensjon (Sønstevold, 2019). Med **standardpensjon** menes det staten bidrar med når man har vært yrkesaktiv, utenom tilleggspensjoner eller andre pensjonsordninger. Dette omhandler statens bidrag. For å motta en full standardpensjon er **kvalifiseringsperioden** det antall år man må ha jobbet i forkant. Det vil si at et fastsatt tak på antall år kvalifiserer til full standardpensjon. Innskuddet arbeidstakerne selv må betale for å oppnå full pensjon er **arbeidstakernes dekningsgrad**. Dette omfatter også egenbetaling i tjenestepensjoner og private pensjoner (A. Sønstevold, 2019). **Take up** er omtrent det samme som dekningsgrad for dagpenger og sykelønn, men i og med at alle innbyggere kvalifiserer til pensjon, så er det her valgt begrepet take up (Esping- Andersen, 1990). Det vil si hvor mange av arbeidstakerne som er omfattet av pensjonsordningen. Tallene for variablene kan leses ut fra tabell 4, på side 32 for Sverige i 1980.

Videre i operasjonaliseringen er kategoriene som nevnt ovenfor scores hver variabel ut fra den verdi den innehar. (Esping- Andersen, 1990) Det er kun de fire første variablene som gis score fordi disse har en konkret verdi gitt i ytelse. Dekningsgraden og take up benyttes til å regne ut den totale de- commodification graden. Plasseringen av score er gitt fra formelen:

Faktor X (Variabel 1,2,3,4)	=	$\begin{aligned} < (\text{gjennomsnitt} + \text{standardavvik}) &= 3 \\ (+/- \text{ ett standardavvik}) &= 2 \\ > (\text{gjennomsnitt} - \text{standardavvik}) &= 1 \end{aligned}$
-----------------------------	---	--

A. Sønstevold, 2019.

Standardavvik (SD) er en enhet som benyttes for å differensiere de ulike variablenes score. Standardavvik er kvadratroten av summen av kvadrerte avvik fra gjennomsnittet for alle enheters verdier, dividert på antall enheter (Hellevik, 2009).

X utgjør variablene som scores 1, 2 eller 3 (A. Sønstevold, 2019). Dersom variabelen har en verdi i gjennomsnittet av alle landene Esping Andersen målte i 1980, pluss et SD scores denne 3 (A. Sønstevold, 2019). Dette kalles high cut. Det vil si at ligger verdien over high cut så får

scoret 3. Dersom variabelen har en verdi mellom gjennomsnittet pluss og minus et SD scores den 2 (A. Sønstevold, 2019). Dette tilsier at verdien ligger i mean. Det vil si mellom high cut og low cut. Dersom variabelen har en verdi under gjennomsnittet minus et SD scores den 1 (A. Sønstevold, 2019). Det siste kalles low cut. Se tabell 3. Som nevnt tidligere er dette utgangspunktet for det komparative i undersøkelsen, der man tallmessige begrenser størrelser av variabelenes verdier for å gjøre utvalget enklere å sammenlikne. Ytelser som har lav score, men stor velferdsmessig betydning for individet scorer omvendt av ytelser med høy score med stor velferdsmessig betydning. Dette gjelder kvalifiseringsperioder og ventedager. Flere score på 3 betyr høyere de- commodification indeks, forutsatt at også dekningsgradene og take up er høye. Se tabell 4.

Sveriges resultater for 1980 er regnet ut etter replikasjonen til Scruggs og Allan. De fremstilles nedenfor:

Sweden	1980		Mean alle	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- S	< gj. Snitt+ SD
UE	Replacemant	82,00	62	17,1	44,9	79,1			3
	Duration limi	60,00	38,8	13,5	25,3	52,3			3
	Qualifying pe	52,00	39,8	39,5	79,3	0,3		2	
	Waiting (day	5,00	4,6	5	9,6	-0,4		2	
	Coverage	0,72	0,71	0,16			No score	No score	No score
Sickness	Replacemant	96,70	64,4	27,5	37	92			3
	Duration limi	Ingen	56,6	42,6	14	99			3
	Qualifying pe	0,00	9,5	15	24,5	-5,5			3
	Waiting (day	1,00	4,7	4,7	9,5	0			3
	Coverage	1,00	0,83	0,17			No score	No score	No score
Pension	Minimum pe	43,20	32,3	11	21,3	43,3			3
	Standard per	73,00	52,4	17,1	35	70			3
	Qualifying pe	20,00	22,9	18,9	42	4		2	
	Employee fu	0,00	0,31	0,22	0,54	0,13			3
	Take up.	1,00	0,9	0,1			No score	No score	No score

Tabell5. De- commodification indeks- Scruggs og Allan replikasjon etter Esping- Andersens metode. (Sønstevold, 2020)

Ut ifra scorene gitt etter beskrivelsen over er det regnet sammen en de- commodification indeks for Sverige i 1980. Tabell 5 avgrensner eksempelet til kun å gjelde Sverige plassering innenfor de tre velferdsregimene i 1980. Det vil si at Sverige sammenliknes opp imot gjennomsnittet og standardavviket for alle OECD landene i 1980, og det tas ikke hensyn til de øvrige 17 OECD landenes endringer over tid. Dette fordi spørsmålsstillingen tar utgangspunkt i at landene var universelt i 1980 og at man etterspør eventuelt endringer fra 1980 til nåtid. Sammenstillingen av scores og de- commodification indeks for Sverige i 1980 er som følger:

Scruggs & Allan	UE	Sickness	Pesnions	
Score 1	6	6	6	
Score 2	3	3	6	
Score 3	2	3	2	
Score 4	2	3	3	
Totalt	13	15	17	
De- com. Indeks	9,4	15	17,0	41,4

Tabell 6. Total de- commodification indeks Sverige 1980. (Vedlegg 1)

Tallene i tabell 6 er en sammenstilling av resultatene for tabell 5. De- commodification indeksen regnes ut på følgende måte:

Scorene adderes sammen for hver av resultatene på dagpenger, sykelønn og pensjon. Merk her at alle variablene knyttet til kontantoverføringer gis dobbel verdi. Scorer man 2 skal kontantoverføringen ganges med 2 og resultatet blir 4 i utregningen. Dette for at kontantoverføringer har en større verdi for individet, da rene likvider gir mulighet til å kunne betale løpende utgifter samt anskaffe livsnødvendigheter (Sønstevoll, 2019).

De adderte resultatene multipliseres med gjeldende dekningsgrad og take up grad. Til slutt adderer man de- commodification indeksen totalt. Spørsmålsstillingen har som mål å avdekke om de skandinaviske landene er universelle og ut fra beskrivelsen over vil man kunne antyde eventuelle endringer i resultatene fra 1980 og i dag for alle de tre skandinaviske landene.

Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de- commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24 klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990). Sverige har i 1980 en de- commodification indeks på 41,4 og plasserer seg godt over 32. Dette antyder at landet var universelt i 1980.

5. Resultater og analyse av undersøkelsene.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Resultater på hver variabel for hvert enkelt land vil legge grunnlaget for å regne ut landenes plassering i velferdsregimer (Sønstevoold, 2019) Hver enkelt variabel i analysemodellen vil i dette kapitlet bli angitt med resultat målt opp mot resultatet i 1980 og analysert for hvert enkelt land. Ut fra dette analyseres eventuelle skifter i variablenes verdi som kan ha en konsekvens for eventuelle endringer i velferdsregime. Jeg kommer ikke å gå inn i årsakssammenhenger for endringer i resultatene. Som forklart tidligere antyder teorien og analyseverktøyet lands plassering i velferdsregimene, men sier lite om årsakssammenhengene for eventuelle endringer (Esping- Andersen, 1990). Kildene til variablene er oppgitt i vedlegg 1, men henvises også i teksten. Som beskrevet i kapittel 4.1.4 måles variabler for de- commodification på dagpenger, sykepenger og pensjon, samt variablene som måler graden av de korporative, liberale og universelle velferdsregimene for stratification. Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de-commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24 klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990).

5.1.1 Decommodification dimensjonen.

De- commodification dimensjonen handler om statens kontantoverføringer til enkeltindividet og i hvilken grad folk er markedsutsatte og hindrer folk i å havne i fattigdom ved arbeidsledighet, sykdom eller alderdom. Det variablenes verdi gir score, som vist til i operasjonaliseringen. Disse scorene indikerer grunnlaget for hvor de plasserer seg i velferdsregimene. Det komparative grunnlaget for analysen vil være de tre landenes resultater etter variablene og en sammenstilling av disse opp imot hvert enkelt lands resultater fra 1980, slik det etterspørres i spørsmålsstillingen. Variablenes verdier er målt kun ut fra statenes bidrag og krav og det tas utgangspunkt i rettigheter etter 100% stilling (Esping- Andersen, 1990). Det er ikke medregnet forsikringsordninger eller andre bidragsyttere i variablene som omhandler de- commodification dimensjonen, da disse måles i stratification dimensjonen. Først presenteres alle variablenes resultater, endringer i score og til slutt indikatorer på endring i velferdsregime etter rekkefølgen Sverige, Danmark og Norge.

Dagpenger.

Scorene som gis på variablene gir også en retning i forhold til residualt, korporativt og universelt velferdsregime. Disse fordeler seg som følger: score 1 betyr residual retning, score 2 betyr korporativ retning og score 3 betyr universell retning. Det ikke før alle variablene sammenstilles at man kan gi en stat den totale de- commodification indeksen som plasserer den i velferdsregimet dataene indikerer.

Erstatningsgraden ved arbeidsledighet er den første variablene som måles. Dette gjelder hvor mye staten erstattet av den opprinnelige lønn man hadde når man var i arbeid (Esping-Andersen, 1990). Variabelen måles prosentvis fra opprinnelig lønn.

Sverige hadde i 1980 en erstatningsgrad for dagpenger på 82% av den inntekt man hadde før arbeidsledighet (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er erstatningsraten gått ned til 80% av opprinnelig inntekt (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 2% fra 1980. Det vil si at erstatningsstørrelsen scores 3 i 2020, da resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Dette er samme score som i 1980 og det kan antydes at erstatningsgraden ikke er forandret frem til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer resultatet at Sverige fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en erstatningsgrad for dagpenger på 81,8% av den inntekt man hadde før arbeidsledighet (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 har erstatningsgraden gått opp til 90% av opprinnelig inntekt (Vedlegg 1). Dette er økning på 8,2% siden 1980. Det vil si at Danmark scorer 3 i 2020. Dette er samme score som Danmark fikk i 1980, da resultatet ligger over gjennomsnittet pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer resultatet at Danmark fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en erstatningsgrad for dagpenger på 70,2% av den inntekt man hadde før arbeidsledighet (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 har erstatningsgraden gått ned til 62,4% (LOV1997, kapittel 4) av opprinnelig inntekt. Dette er en reduksjon på 7,8% siden 1980, og ingen endring fra 2017 (A. Sønstevold, 2019). Det vil si at Norge fortsatt scorer 2 i 2020. Dette er samme score som Norge fikk i 1980 og 2017, da resultatet ligger er lik gjennomsnittet for alle OECD landene i 1980 (Scruggs og Allan, 2006). Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer resultatet at Norge fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Varighetsgrensen omhandler hvor lenge ytelsen er operativ for den enkelte mottaker. Variabelen måles i antall uker (Esping- Andersen, 1990).

Sverige hadde i 1980 en varighetsgrense for dagpenger på 60 uker (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er varighetsgrensen redusert til 52 uker (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 8 uker. Dette betyr at Sveriges score endrer seg. Sverige scorer 2 i 2020 da 52 ligger mellom pluss minus standardavviket opp imot gjennomsnittet av de 18 OECD landene fra 1980. Sverige scoret 3 i 1980 da 60 uker er over gjennomsnittet pluss standardavviket. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått i en retning mot mere universell karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en varighetsgrense for mottak av dagpenger på 442 uker (Scruggs og Allan, 2020). I 2020 har varighetsgrensen blitt redusert til 104 uker (Vedlegg 1). En reduksjon på 338 uker. Danmark scorer 3 i 2020 som i 1980. Dette fordi 104 uker ligger over gjennomsnittet pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en varighetsgrense for dagpenger på 40 uker (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er varighetsgrensen økt til 104 uker (LOV 1997 § 4-15). Dette er en økning på 64 uker siden 1980. Dette betyr at Norges score har endrer seg. Norge scorer 3 i 2020 da 104 uker ligger over gjennomsnittet pluss et standardavvik. Norge scoret 2 i 1980 da 40 uker ligger mellom gjennomsnittet pluss minus standardavviket. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer resultatet at Norge har gått i en retning mot mere universell karakter på denne variabelen..

Kvalifiseringsperioden for å få dagpenger er den tid man må ha vært i aktivt lønnet arbeid for å være berettiget ytelsen. Variabelen måles i antall uker. Variabelen måles omvendt av erstatningsrate og varighetsgrensen fordi færre uker kvalifisering gir individet større grad av de- commodification (Esping- Andersen, 1990).

Sverige hadde i 1980 en kvalifiseringsperiode på 52 uker for å opparbeide rett til dagpenger (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er kvalifiseringsperioden redusert til 6 uker (Vedlegg 1). Dette er en reduksjon på 47 uker siden 1980. Sverige scorer 2 i 2020 og scoret 2 i 1980. Dette fordi 6 uker ligger mellom pluss minus ett standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått i retning mot en mere korporativ karakter på denne variabelen..

Danmark hadde i 1980 en kvalifiseringsperiode på 26 uker for å opparbeide rett til dagpenger (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er kvalifiseringsperioden på 52 uker (Vedlegg 1). Dette er

---

en økning på 26 uker fra 1980. Danmark scorer fortsatt 2 i 2020 fordi 52 uker ligger mellom gjennomsnittet pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en kvalifiseringsperiode på 4 uker for å opparbeide rett til dagpenger (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er det ingen kvalifiseringsperiode (LOV 1997 §4-15). Dette er en reduksjon på 4 uker. Norge scorer 3 i 2020 og dette er en endring. Norge scoret 3 i 1980. 4 ligger mellom et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik, men for å score 1 må man ha 39,5 uke for kvalifisering og for å score 3 må man ha 0,3 uker. Det er her å anta at 4 er betydelig nærmere 0,3, og derfor har fått høyeste score i 1980. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt er universell på denne variabelen..

Ventetiden (karens) er den tiden fra man blir arbeidsledig til staten begynner å dekke inntekts tapet. Variabelen måles i antall dager. Variabelen måles omvendt av erstatningsrate og varighetsgrensen fordi færre uker kvalifisering gir individet større grad av de-commodification (Esping- Andersen, 1990).

Sverige hadde 5 ventedager før staten ga dagpenger i 1980 (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er antall ventedager 6 dager (Vedlegg 1). Dette er en økning på en dag. Sverige scorer 2 i 2020. Dette er det samme som i 1980. Sverige scorer fortsatt 2 i 2020 fordi 6 dager ligger mellom gjennomsnittet pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sveriges ventetid fortsatt er korporativ på denne variabelen.

Danmark hadde ikke ventedager for å motta dagpenger i 1980. Danmark har fortsatt ikke ventetid på å motta dagpenger i 2020. Danmark scorer fortsatt 3 i 2020 fordi ingen ventedager tilsier det mest positive for individet som skal ha ytelsen. For å score 3 er øverste nivå, gjennomsnitt pluss et standardavvik på variabelen -0,4 i 1980. I og med at man ikke mottar dagpenger før man faktisk er arbeidsledig vil ingen ventedager bety en score på 3 (Esping- Andersen, 1990). Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Norge hadde 3 ventedager før staten ga dagpenger i 1980 (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er antall ventedager fortsatt 3 (Vedlegg 1). Norge scorer 2 i 2020. Dette er det samme som i 1980. Norge scorer fortsatt 2 fordi 3 dager ligger mellom gjennomsnittet pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge har gått i retning mot en korporativ karakter på denne variabelen.

Dekningsgraden omhandler den andel av befolkningen som kan motta dagpenger ved arbeidsløshet. Ettersom det ikke foreligger noen henvisning til hvor eller hvordan Esping-Andersen beregninger for dekningsgraden er det valgt å benytte tallene fra CWED2 (Scruggs, Jahn og Kouitto, 2017). CWED2 tallene ansees som en pålitelig kilde da disse bygger på variablene som Esping-Andersen benyttet i sin utregning av staters de- commodification grad fra 1980. Dekningsgraden er ikke gjenstand for score eller klassifisering, men benyttes metodisk som derivat for den totale de- commodification grad for hver stat. (Esping-Andersen, 1990).

Sverige Hadde i 2010 en dekningsgrad på 0,68 (CWED2, 2010) mot 0,72 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Dette tilsier at det er færre i 2010 som dekkes av dagpenger i 2010 enn i 1980. Dette indikerer at Sverige har gått mot en mere universell karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 2010 en dekningsgrad på 0,71 (CWED2, 2010) mot 0,61 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Dette tilsier at flere dekkes av dagpenger i 2010 enn i 1980. Dette indikerer at Danmark har gått mot en mer universell karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 2010 en dekningsgrad på 0,92 (CWED2, 2010) mot 0,85 (Allan og Scruggs, 2006) i 1980. Det tilsier at flere dekkes av dagpenger i 2010 enn i 1980. Dette indikerer at Norge har gått mot en mere universell karakter på denne variabelen.

Sykelønn

Scorene som gis på variablene gir også en retning i forhold til residualt, korporativt og universelt velferdsregime. Disse fordeler seg som følger: score 1 betyr residual retning, score 2 betyr korporativ retning og score 3 betyr universell retning. Det ikke før alle variablene sammenstilles at man kan gi en stat den totale de- commodification indeksen som plasserer den i velferdsregimet dataene indikerer.

Erstatningsgraden på sykelønn har sammenheng med hvor mye man mottar i kontantoverføring fra staten om man ikke kan arbeide på grunn av sykdom. Det tas her utgangspunkt i en full stilling og 100 % fravær fra arbeid i de første 26 ukene av fravær (Esping-Andersen, 1990). Det tas ikke hensyn til karensdager eller arbeidsgivers dekning av sykepengene, kun bli målt på hvor stor andel kontantstrømmen utgjør opp imot opprinnelig lønn.

Sverige hadde i 1980 en erstatningsgrad for sykelønn på 96,7% av den inntekt man hadde før sykdom (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er erstatningsraten gått ned til 80% av opprinnelig inntekt (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 16,7% fra 1980. Det vil si at erstatningsgraden scores 2 i 2020 fordi 80% ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 2 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en universell karakter i retning mot korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en erstatningsgrad for sykelønn på 81,9 av den inntekt man hadde før sykdom (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er erstatningsraten gått opp til 90% av opprinnelig inntekt (Vedlegg 1). Det tilsvarer en økning på 8,1 % fra 1980. Det vil si at erstatningsgraden fortsatt scores 2 i 2020 fordi 90% ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder ingen endring i score fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en erstatningsgrad for sykelønn på 100% av den inntekt man hadde før sykdom (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er erstatningsraten er erstatningsgraden fortsatt 100% av opprinnelig lønn. (LOV1997). Det vil si at erstatningsgraden fortsatt scores 3 i 2020 fordi 100% ligger over gjennomsnittet pluss et standardavvik. Dette antyder en at det ikke er endring score fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Varighetsgrensen man kan motta sykepengen er oppgitt som tiden man mottar kontantoverføringer fra staten (Esping- Andersen, 1990). Variabelen retter seg kun til tidsrommet ytelsen gis og måles i uker, og kun til hva staten bidrar med.

Sverige hadde i 1980 en varighetsgrense uten tidsbegrensing (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er varighetstiden redusert til 52 uker (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon fra 1980. Det vil si at erstatningsgraden scores 2 i 2020 fordi 52 uker ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 2 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en universell karakter i retning mot korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en varighetsgrense uten tidsbegrensing (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er varighetstiden redusert til 22 uker (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon fra 1980. Det vil si at erstatningsgraden scores 2 i 2020 fordi 22 uker ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 2 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark har gått fra en universell

karakter i retning mot korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en varighetsgrense på 100% (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er varighetsgrensen fortsatt 52 uker. (LOV1997). Det tilsvarer ingen endring siden 1980. Det vil si at varighetsgrensen scores 2 i 2020 fordi 52 uker ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder at det ikke er en endring i score fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Kvalifiseringsperioden tilsvarer krav om opptjeningsperiode for å kunne motta sykelønn (Esping-Andersen, 1990). Dette betyr den tid man må ha jobbet i forkant før man eventuelt blir syk. Variabelen regnes omvendt av de ovennevnte variabler, da kortere opptjeningsperiode er til den enkeltes fordel. Kortere krav til opptjeningsperiode gir raskere uttelling på sikring av inntekt ved sykdom. Variabelen tar utgangspunkt i 100% stilling (Esping- Andersen, 1990).

Sverige hadde i 1980 ingen kvalifiseringsperiode for å motta sykelønn. (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er kvalifiseringsperioden økt til 2 uker (Vedlegg 1). Det tilsvarer en økning fra 1980. Det vil si at kvalifiseringsperioden scores 2 i 2020 fordi 2 uker ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 2 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en universell karakter i retning mot en korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en ingen kvalifiseringsperiode for å motta sykelønn. (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er kvalifiseringsperioden økt til 26 uker (Vedlegg 1). Det tilsvarer en markant økning fra 1980. Det vil si at kvalifiseringsperioden scores 1 i 2020 fordi 26 uker ligger under et gjennomsnitt minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 1 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark har gått fra en universell karakter i retning mot residual karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en kvalifiseringsperiode på 2 uker (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er kvalifiseringsperioden økt til 4 uker (LOV 1997). Det antyder en endring av kvalifiseringsperioden fra 1980 til i dag. Det vil si at kvalifiseringsperioden scores 2 i 2020 fordi 4 uker ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder ingen endring i score fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Ventedager (karens) for å motta sykelønn betyr de dager man ikke får kontantoverføringer fra det tidspunktet man ble registrert syk (Esping- Andersen, 1990) Dette tilsvarer rettigheter til egenmeldt fravær ved sykdom. Det tas kun hensyn til når direkte kontantoverføringer til gis til arbeidstaker, som i Norge er fra dag en i fraværet. Det er lovpålagt arbeidsgiver å betale ut 100% lønn i 16 dager inn fraværet før staten tar over sykelønnsutbetalingen (LOV1997, § 8-19).

Sverige hadde i 1980 en ventedag for å motta sykelønn. (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er det ikke ventedager (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 1 dag fra 1980. Det vil si at ventedager for å motta sykelønn scores 3 i 2020 fordi ingen ventedager ligger er lik et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 2 til 3 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en korporativ karakter i retning mot universell karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en ingen ventedager for å motta sykelønn. (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er antall ventedager uforandret med ingen ventedager (Vedlegg 1). Det tilsvarer ingen forandring fra 1980 til i dag. Det vil si at ventedager for å motta sykelønn scores 3 i 2020 fordi ingen ventedager ligger lik gjennomsnittet pluss et standardavvik. Dette antyder at det ikke er noen endring i score fra 3 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en universell karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 ingen ventedager for å motta sykelønn (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 er ventetiden fortsatt 0 dager (LOV1997, § 8-24). Det antyder en økning av ventedager fra 1980 til i dag. Det tillegges her at ventedagene i praksis ikke har noen betydning for kontantstrømmen ved sykdom for et individ. Arbeidsgiver er lovpålagt å dekke de 16 første dagene med lønn ved sykdom (LOV1997, § 8-19). Dette vil praksis bety at den som er syk ikke har ventedager og følgelig scores det 3 i 2020. Dette fordi sykelønn betales fra første dag til den enkelte som er syk og ingen ventedager ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Dette antyder ingen endring i score fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en universell karakter. på denne variabelen.

Dekningsgraden av sykepenger til 100 % i 1980. I 2018 er dekningsgraden fortsatt 100 %. De som er i lønnet arbeid, har krav på sykepenger etter folketrygdlovens bestemmelser (LOV1997). Dekningsgraden tar utgangspunkt i hvor mange av de som faktisk er i arbeid som innehar krav. Dekningsgraden er i seg selv ikke gjenstand for score eller klassifisering, men benyttes metodisk for å regne ut den totale de- commodification graden for hver stat.

Dekningsgraden benyttes også som variabel i stratification dimensjonen for å regne ut universalisme graden. Her er det et gjennomsnitt av de tre dekningsgradene som utgjør universalisme graden i stratification dimensjonen (Esping- Andersen, 1990). Dekningsgradene vil bli kort presentert for hvert land.

Sverige Hadde i 2010 en dekningsgrad på 87 (CWED2, 2010) mot 96,7 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Dette antyder færre kvalifiserte mottakere av sykepenger i 2010 enn i 1980. Sett i lys av problemstillingen indikerer dette at Sverige vil oppnå en lavere grad av de- commodification på denne variabelen.

Danmark hadde i 2010 en dekningsgrad på 1,00 (CWED2, 2010) mot 1,00 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Sett i lys av problemstillingen indikerer dette ingen endring i dekningsgraden for sykepenger og har samme grad av de- commodification på denne variabelen.

Norge hadde i 2010 en dekningsgrad på 1,00 (CWED2, 2010) mot 1,00 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006) i 1980. Sett i lys av problemstillingen indikerer dette ingen endring i dekningsgraden for sykepenger og har samme grad av de- commodification på denne variabelen.

Pensjoner.

Scorene som gis på variablene gir også en retning i forhold til residualt, korporativt og universelt velferdsregime. Disse fordeler seg som følger: score 1 betyr residual retning, score 2 betyr korporativ retning og score 3 betyr universell retning. Det ikke før alle variablene sammenstilles at man kan gi en stat den totale de- commodification indeksen som plasserer den i velferdsregimet dataene indikerer.

Minste erstatningsrate omfatter en minste standardpensjon man mottar i de tre skandinaviske landene. (Försäkringskassan, borger.dk og NAV, 2020) Minste erstatningsrate for pensjon sikrer personer som ikke har arbeidet en minste ytelse gjennom kontantoverføring ved alderdom. Minste erstatningsrate måles opp imot et gjennomsnitt av industriarbeiderlønn (Esping- Andersen, 1990). Variabelen vil fortsatt måles opp imot gjennomsnittlig industriarbeiderlønn for at man skal måle like enheter og sikre at resultatet blir så likt som mulig mellom 1980 og frem til i dag slik problemstillingen etterspør. Minste erstatningsrate for pensjon er regnet ut fra opplysninger om de fra landenes offisielle statistikker målt opp imot erstatningsrater fra de enkelte lands statlige etater som yter bidrag.

En annen måte å måle ytelsens prosentvise størrelse på er å benytte medianlønn. *Medianlønna finner vi ved å ordne alle lønnsverdiene i stigende rekkefølge. Medianlønna er da lønnen til observasjonen i midten av fordelingen.* (ssb.no, 2019), men i denne undersøkelsen vil ikke dette være adekvat, da medianlønnens utregning skiller seg fra gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, og følgelig vil man ikke måle samme verdier som Esping- Andersen gjennomførte i ut fra året 1980. Variablene tar kun for seg hva statens bidrag utgjør uten behovsprøvde tilleggstenester (Esping- Andersen, 1990), og er regnet ut som vist i vedlegg 1. Dette for å sikre kausalitet og validitet.

Sverige hadde i 1980 en minste erstatningsrate for pensjon på 43,2 (Scruggs og Allan, 2006). I 2019 er erstatningsraten redusert til 27 (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 16,2 prosent fra 1980 til i dag. Det antyder en endring i score på minste erstatningsrate, da den ble scoret 3 i 1980 (Scruggs og Allan, 2006). I 2020 scorer Sverige 2 på minste erstatningsrate fordi 27 prosent ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 3 til 2 fra 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en universell karakter i retning mot mere korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en minste erstatningsrate for pensjon på 41,9 prosent (Scruggs og Allan, 2006). I 2018 er erstatningsraten redusert til 25% (Vedlegg 1). Det tilsvarer en reduksjon på 16,9 prosent fra 1980 til i dag. Danmark ble scoret 3 i 1980 (Scruggs og Allan, 2006). det tillegges at for å score 3 skulle Danmark i 1980 hatt en minste erstatningsrate over 43,3 prosent. Det er her å anta at 43,2 er så nært opp til å score 3, og følgelig har man valgt å gi Danmark høysete score på variabelen. I 2018 scorer Danmark fortsatt 2 fordi erstatningsraten ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder ingen endring i score 1980 til i dag. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark har fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 en minste erstatningsrate for pensjon på 42,5 prosent (Scruggs og Allan, 2006). I 2019 har Norge en erstatningsrate på 33 prosent (Vedlegg 1). Dette utgjør en reduksjon på 9,5 prosent. Norge ble scoret 2 i 1980. I 2019 scorer Norge fortsatt 2 fordi erstatningsraten ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Standardpensjon tar utgangspunkt i hva statens bidrag er i forhold til gjennomsnittlig industriarbeiderlønn (Esping- Andersen, 1990). For variabelen som omfatter erstatningsrater for standardpensjon har jeg valgt å legge til grunn CWED2 datasettet (Scruggs, Jahn og Kouitto, 2017). Dette fordi disse tallene tar utgangspunkt i statens erstatningsrate for en standardpensjon målt opp mot en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Datasettet gir data fram til 2011, hvilket er noe tid tilbake. Allikevel er vurderingen resultatene vil være mere valide fordi disse måler samme verdi som Esping- Andersen i 1980. Man kan benytte OECD Data (data.oecd.org, 2018) sine tall fra 2018 til grunn, men de gir ikke samme grunnlag for å måle like verdier i dataene som CWED2 oppgir. Dette fordi variabelen måles på medianlønn gjennom OECD og variabelenes her måles på gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Det er derfor valgt å benytte data som bygger konkret på grunnlaget Esping- Andersen målte variablene på i 1980 (Esping- Andersen, 1990) for å sikre kausalitet og validitet.

Sverige hadde i 1980 en standardpensjon på 73 prosent (Scruggs og Alan, 2006). I 2011 har standardpensjonen sunket til 52,7 prosent av en industriarbeiderlønn (CWED2, 2011). Dette utgjør en reduksjon på 20,3 prosent fra 1980 til 2011. Sverige ble scoret 3 i 1980. I 2011 scorer Sverige 2 fordi erstatningsraten ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 1980 til 2011. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra en universell karakter i retning ot mere korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en standardpensjon på 41,9 prosent (Scruggs og Alan, 2006). I 2011 har Danmark en standardpensjon på 53 prosent av en industriarbeiderlønn (CWED2, 2011). Dette er økning på 11,1 prosent fra 1980 til 2011. Danmark ble scoret 2 i 1980. Danmark scorer fortsatt 2 i 2011 fordi 53 prosent ligger innenfor et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 42,5 prosent dekning av en industriarbeiderlønn (Scruggs og Allan, 2006). I 2011 hadde standardpensjonen økt til 68 prosent (CWED2, 2011). Dette er en økning på 25,5 prosent. Norge ble scoret 2 i 1980. Norge scorer fortsatt 2 i 2011 fordi resultatet ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at Norge fortsatt har en korporativ karakter i standardpensjonene på denne variabelen.

Kvalifiseringsperiode for å motta alderspensjon handler om den tid man må ha jobbet for å oppnå full pensjon. (Esping- Andersen 1990, Allan og Scruggs 2006). Som et eksempel har denne i alle landene endret seg gradvis gjennomårene fra 1980. For Norge sin del har kvalifiseringsperioden økt i antall år fra 1985 til 2010. I 1985 var den 17 år, 22 år i 1990, 27 år i 1995, 32 år i 2000, 37 år i 2005 og 40 år i 2010 (A. Sønstevoid, 2019). Variabelen regnes omvendt av erstatningsratene, da færre års kvalifisering gir høyere de- commodification score. Dette fordi færre år for å kvalifisere til full erstatningsrate er til fordel for enkelt individet.

Sverige hadde i 1980 en kvalifiseringsperiode på 20 år (Scruggs og Alan, 2006). I 2020 har kvalifiseringsperioden økt til 40 år (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 20 år fra 1980 til 2020. Sverige ble scoret 2 i 1980. I 2020 scorer Sverige fortsatt 2 fordi kvalifiseringsperioden ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder ingen endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige fortsatt har en korporativ karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 ingen kvalifiseringsperiode (Scruggs og Alan, 2006). I 2020 har kvalifiseringsperioden økt til 40 år (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 40 år fra 1980 til 2020. Danmark ble scoret 3 i 1980. I 2020 scorer Danmark 2 fordi kvalifiseringsperioden ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark har gått fra en universell karakter i retning mot mere korporativ karakter på denne variabelen.

Norge hadde i 1980 ingen kvalifiseringsperiode (Scruggs og Alan, 2006). I 2020 har kvalifiseringsperioden økt til 40 år (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 40 år fra 1980 til 2020. Norge ble scoret 3 i 1980. I 2020 scorer Norge 2 fordi kvalifiseringsperioden ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge har gått fra en universell karakter i retning mot mere korporativ karakter på denne variabelen.

Arbeidstakers dekning av pensjonene handler om hvor stor andel arbeidstakerne selv må dekke pensjon. Jeg understreker her et tallene i vedlegg 1 på denne variabelen er oppgitt i hele prosent, mens high cut og low cut for scorene er oppgitt i desimaltall. High cut utgjør 0,54 og low cut utgjør 0,13. Det vil si at Sverige som har 6% egenfinansiering får 0,6 med desimaltall, Danmark har 33,3% egendekning og får 3,33 med desimaltall og Norge har 6,6% og får 0,66 med desimaltall.

Sverige hadde i 1980 ingen privat dekning av pensjonene (Scruggs og Alan, 2006). I 2019 har dekningen av egen pensjon økt til 6% av alle pensjonen (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 6 prosent fra 1980 til 2020. Sverige ble scoret 3 i 1980. I 2019 scorer Sverige 1 fordi egendekningen av pensjonene ligger i et gjennomsnitt minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Sverige har gått fra universell karakter i retning mot residual karakter på denne variabelen.

Danmark hadde i 1980 en egendekning av pensjonene på 0,10 prosent (Scruggs og Alan, 2006). I 2020 har egendekning økt til 33,3% (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 33,2 prosent fra 1980 til 2020. Danmark ble scoret 3 i 1980. I 2020 scorer Danmark 1 fordi egendekningen ligger under gjennomsnittet minus et standardavvik. Dette antyder en endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Danmark har gått fra en universell karakter i retning mot residual karakter i egendekningen for pensjon.

Norge hadde i 1980 ingen egendekning av pensjon (Scruggs og Alan, 2006). I 2020 har egendekningen økt til 6,6 (Vedlegg 1). Dette utgjør en økning på 6,6 prosent fra 1980 til 2020. Norge ble scoret 3 i 1980. I 2020 scorer Norge 1 fordi egendekningen ligger i et gjennomsnitt minus et standardavvik. Dette indikerer endring i score fra 1980 til 2020. Sett i sammenheng med problemstillingen indikerer dette at Norge går fra universell karakter til i retning mot en residual karakter i denne variabelen.

Take up omhandler hvor mange som er omfattet av pensjonssystemet og som har krav på pensjon. Her er tallene hentet fra CWED2, da take up variabelen ikke er sporbar i andre datasett. Tallene er fra 2010, hvilket er en tid tilbake, men ansees ut fra Esping- Andersens metode og utregning som de mest valide. Take up er ikke gjenstand for score i metoden, men har en funksjon for å regne ut den totale de- commodification indeksen for hvert land, samt benyttes til å måle universalisme karakteristikken i stratification dimensjonen.

Sverige hadde i 2010 en take up på 1,04 (CWED2, 2010) mot 1,0 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Dette antyder en økning av kvalifiserte mottakere av pensjon i 2010 enn i 1980. Sett i lys av problemstillingen indikerer dette at Sverige vil oppnå en høyere grad av de- commodification i 2010 enn i 1980 på denne variabelen.

Danmark hadde i 2010 en dekningsgrad på 1,02 (CWED2, 2010) mot 0,98 i 1980 (Allan og Scruggs, 2006). Dette antyder en økning av kvalifiserte mottakere av pensjon i 2010 enn i 1980. Sett i lys av problemstillingen indikerer dette at Danmark vil oppnå en høyere grad av de- commodification i 2010 enn i 1980 på denne variabelen.

Norge hadde i 2010 en dekningsgrad på 1,03 (CWED2, 2010) mot 0,98 i 1980 (Allan og

Scruggs, 2006). Dette antyder en økning av kvalifiserte mottakere av pensjon i 2010 enn i 1980. Sett i lys av problemstillingen indikerer dette at Norge vil oppnå en høyere grad av de-commodification i 2010 enn i 1980 på denne variabelen.

5.1.2 Analyse av de- commodification resultater i perioden 2010- 2018.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Som nevnt innledningsvis har ikke analyseverktøyet til Esping- Andersen direkte sammenheng med årsakene til endringene, annet enn at man innhenter data som har en korrelasjon til dataene fra undersøkelsen for året 1980. Derfor vil analysen omhandle selve endringene i landenes totale de- commodification fra 1980 til nåtid. I analysen av de-commodification dimensjon vil jeg først analysere eventuelle større endringer fra 1980 og frem til i dag for hvert enkelt land og til slutt sammenlikne landene mellom.

Sverige.

Sweden	2010- 2020		Mean alle 18	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- SD	< gj. Snitt+ SD
	Replacemant rate.	80,00	62	17,1	44,9	79,1			3
	Duration limit (weeks)	52,00	38,8	13,5	25,3	52,3		2	
UE	Qualifying period (weeks)	6,00	39,8	39,5	0,3	79,3		2	
	Waiting (days).	6,00	4,6	5	-0,4	9,6		2	
	Coverage	0,68	0,71	0,16			No score	No score	No score
	Replacemant rate.	80,00	64,4	27,5	37	92		2	
	Duration limit (weeks)	52,00	56,6	42,6	14	99		2	
Sickness	Qualifying period (weeks)	2,00	9,5	15	24,5	-5,5		2	
	Waiting (days).	0,00	4,7	4,7	9,4	0			3
	Coverage	0,87	0,83	0,17			No score	No score	No score
	Minimum pension replacement	27,00	32,3	11	21,3	43,3		2	
	Standard pension replacemnt	52,70	52,4	17,1	35	70		2	
Pension	Qualifying perriod (years)	40,00	22,9	18,9	42	4		2	
	Employee funding %	6,00	0,31	0,22	0,54	0,13		1	
	Take up.	1,04	0,9	0,1			No score	No score	No score

Tabell 7. Oppsummering de- commodification grad Sverige 2010- 2020 (A. Sønstevold, 2020)

Tabell 7 er en oppsummering av Sveriges resultater basert på data i perioden 2010- 2020. Tabellen viser også de enkelte variabelenes nye verdi og score.

Ut fra spørsmålsstillingen og resultatene i undersøkelsen kan det antydes at Sverige har større endringer i de- commodification graden fra 1980 og til nåtid. I 1980 har en Sverige en total de- commodification grad på 41,4, regnet ut etter Scruggs og Allans replikasjon 2006 (Vedlegg 1) og etter resultatene i denne undersøkelsen har Sverige en total de- commodification grad på 29,2 (Tabell 8) i nåtid. Analysen av Sverige fortsetter ved å analysere dagpenger, sykepenger og pensjoner som grunnlag for drøfting av resultatet. På **dagpenger** er det liten endring i selve erstatningsraten som i 1980 var 82% av opprinnelig lønn, mens den i 2020 er på 80%. På den

annen side utgjør denne endringen en ytterligere redusert de- commodification indeks da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, avsnitt 4.1.4). Sverige scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer 4 i 2020 (Tabell 8). Tiden man kan motta dagpenger er senket fra 60 til 52 uker, noe som påvirker den totale de- commodification graden mot et mer korporativt velferdsregime. På den annen side var kvalifiseringsperioden i 1980 på 52 uker for å motta dagpenger noe som er redusert til 6 uker i 2020 (Tabell 7). På den annen side endrer allikevel ikke dette de- commodification indeksen som fortsatt har et korporativt regime. Ventedager har ikke endring fra 1980 til 2020 (Tabell 7). På den annen side scoret Sverige totalt for dagpenger en de- commodification indeks på 9,4 (Vedlegg 1) i 1980. denne er redusert til 8 i 2020 (Tabell 8). Dette antyder at Sverige har gått mot et mer korporativt velferdsregime i 2020 (Tabell 8) på dagpenger.

Hva gjelder **sykepenger** var erstatningsraten i 1980 på 96,7 (Tabell 7) av opprinnelig lønn. I 2020 er erstatningsraten redusert til 80% (Tabell 7). Dette endrer den totale de- commodification indeksen da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4, side 30). Sverige scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer 4 i 2020 (Tabell 8). Tiden man kan motta sykepenger er redusert fra ingen grense i 1980 (vedlegg 1) til 52 uker i 2020 (Tabell 7). Dette er en endring i varighet som medfører en endring i score til mer korporativt regime. Kvalifiseringsperioden økte fra ingen kvalifiseringsperiode i 1980 (Vedlegg 1) til 6 dager i 2020 (Tabell 7). Dette endrer score i de- commodification indeksen mot et mer korporativt regime. På den annen side har Sverige 5 ventedager på å motta sykepenger i 1980 (Vedlegg 1) og ingen ventedager i 2020 (Tabell 7) noe som øker de- commodification indeksen mot et mer universelt regime. Sveriges de- commodification indeks på sykepenger er redusert fra 15 i 1980 (Vedlegg 1) til 10 i 2020 (Tabell 8). Dette antyder en retning til korporativt regime.

For **pensjoner** er det å antyde størst endringer. Sverige hadde i 1980 en erstatningsgrad på minimumspensjon på 43,2% av en industriarbeiderlønn (Vedlegg 1). I 2020 er denne redusert til 27% av en industriarbeiderlønn (Tabell 7). Dette antyder også en større endring i den totale de- commodification indeksen da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4, side 30). Sverige scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer 4 i 2020 (Tabell 7). Standardpensjonen hadde en erstatningsgrad på 73% av en industriarbeiderlønn i 1980 (vedlegg 1) og har 52,7% av en industriarbeiderlønn i 2020 (Tabell 7) Dette antyder også en markant reduksjon større endring i den totale de- commodification indeksen da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4, side 30). Sverige scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer 4 i 2020 (Tabell 7). For kvalifiseringsperioden for å motta full standardpensjon er det ingen endringer i de- commodification graden (Tabell 7). For

egendekning av pensjonene er denne økt fra ingen dekning i 1980 (Vedlegg 1) til 6% dekning i 2020 (Tabell 7). Dette endrer scoret fra 3 i 1980 til 1 i 2020. Sveriges de- commodification indeks for pensjoner redusert fra 17 i 1980 (Vedlegg 1) til 11 i 2020 (Tabell 8). Dette antyder en retning mot korporativt regime.

Dekningsgrader og take up har endringer som i sammenstillingen av den totale de- commodification indeksen gir utslag. For dagpenger er den redusert fra 72% til 68%, på sykepenger redusert fra 100% til 87% og på pensjoner økt fra 100% til 104%. Grunnen til at take up er over 100% antyder at arbeidstakere med annen statsborgerskap har opparbeidet seg pensjonsrettigheter. På en annen side har endingene påvirkning da en reduksjon i ytelsene vil også betyr at færre mottar tjenestene og motsatt ved en økning.

2010- 2020					1980
Sweden	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	6	4	4		
Score	2	2	4		
Score	2	2	2		
Score	2	3	1		
Summert	12	11	11		
Decom. Indeks	8	10	11	29,2	41,4

Tabell 8. Sveriges totale de- commodification grad 2010- 2020 (A. Sønstevold, 2020).

Tabell 8 viser de variabelenes score regnet ut som beskrevet i operasjonaliseringen for utregning av total de- commodification indeks. Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de- commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24 klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990). Sverige har en de- commodification indeks i nåtid på 29,2 i forhold til 41,4 i 1980. Dette indikerer at Sverige har endret retning mot det korporative velferdsregimet i de- commodification dimensjonen.

Danmark

Danmark	2010- 2020		Mean alle 18	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- SD	< gj. Snitt+ SD
	Replacement rate.	90,0	62	17,1	44,9	79,1			3
	Duration limit (weeks)	104,0	38,8	13,5	25,3	52,3			3
UE	Qualifying period (weeks)	52,0	39,8	39,5	79,3	0,3		2	
	Waiting (days).	0,0	4,6	5	9,6	-0,4			3
	Coverage	0,71	0,71	0,16			No score	No score	No score
	Replacement rate.	90,0	64,4	27,5	37	92		2	
	Duration limit (weeks)	22,0	56,6	42,6	14	99		2	
Sickness	Qualifying period (weeks)	26,0	9,5	15	24,5	-5,5	1		
	Waiting (days).	0,0	4,7	4,7	9,4	0			3
	Coverage	1,0	0,83	0,17			No score	No score	No score
	Minimum pension replacement	25,0	32,3	11	21,3	43,3		2	
	Standard pension replacemnt	53,0	52,4	17,1	35	70		2	
Pension	Qualifying perriod (years)	40,0	22,9	18,9	42	4		2	
	Employee funding %	33,3	0,31	0,22	0,54	0,13	1		
	Take up.	1,02	0,9	0,1			No score	No score	No score

Tabell 9. Oppsummering de- commodification Danmark 2010- 2020. (A. Sønnevold, 2020).

Tabell 7 er en oppsummering av danmarks resultater basert på data i perioden 2010- 2020. Tabellen viser også de enkelte variablenes nye verdi og score.

Ut fra spørsmålsstillingen og resultatene i undersøkelsen kan det antydes at Danmark har en endring i de- commodification graden fra 1980 og til i dag i retning korporativt velferdsregime. I 1980 har en Danmark en total de- commodification grad på 34,9 (Vedlegg 1) og etter resultatene i denne undersøkelsen har Danmark en total de- commodification grad på 31,2 (Tabell 10) i nåtid. Analysen av Danmark fortsetter ved å se nærmere på dagpenger, sykepenger og pensjoner som grunnlag for drøfting av resultatet. På **dagpenger** er det å antyde en endring i selve erstatningsraten som i 1980 var 81,8% av opprinnelig lønn, mens den i 2020 er på 90%. På den annen side utgjør denne endringen ingen økt de- commodification indeks da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4, side 30). Danmark scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer fortsatt 6 i 2020 (Tabell 10). Tiden man kan motta dagpenger er senket fra 442 til 104 uker, noe som ikke påvirker den totale de- commodification graden da resultatet fortsatt scorer 3 (Tabell 10) i nåtid som i 1980 (Vedlegg 1). På den annen side var kvalifiseringsperioden i 1980 på 26 uker for å motta dagpenger noe som er økt til 52 uker i 2020 (Tabell 9). Dette endrer allikevel ikke de- commodification indeksen og Danmark scorer fortsatt 2 (Tabell 10) i 2020. Ventedager har ikke endring fra 1980 til 2020 og scorer 3 (Tabell 10) som i 1980 (Vedlegg 1). På den annen side scoret Danmark totalt for variablene på dagpenger en de- commodification indeks på 8,5 (Vedlegg 1) i 1980. denne er økt til 9,9 i 2020 (Tabell 10). Dette indikerer at Danmark har gått mot et mer universelt velferdsregime i 2020 (Tabell 10) isolert på dagpenger.

Hva gjelder **sykepenger** var erstatningsraten i 1980 på 81,9% (Vedlegg 1) av opprinnelig lønn. I 2020 er erstatningsraten økt til 90% (Tabell 9). På den annen side endrer ikke dette den totale

---

de- commodification indeksen. Erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Danmark scoret 4 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer 4 i 2020 (Tabell 10). Tiden man kan motta sykepenger er redusert fra ingen grense i 1980 (vedlegg 1) til 22 uker i 2020 (Tabell 9). På den annen side utgjør en endring i varigheten som en endring i score fra 3 i 1980 (Vedlegg 1) til 2 i 2020 (Tabell 10). Kvalifiseringsperioden økte fra ingen kvalifiseringsperiode i 1980 (Vedlegg 1) til 26 uker i 2020 (Tabell 9). Dette endrer score i de- commodification indeksen mot et mer korporativt regime. Danmark scorer 3 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 1 i 2020 (Tabell 10). På den annen side har Danmark ingen ventedager etter 26 ukers kvalifisering for å motta sykepenger i 2020 (Tabell 9). Dette er det samme som i 1980 (Vedlegg 1) noe som ikke endrer de- commodification indeksen. Danmark scorer fortsatt 3 (Tabell 10) i 2020. På den annen side er Danmarks de- commodification indeks på sykepenger redusert fra 13 i 1980 (Vedlegg 1) til 10 i 2020 (Tabell 10). Dette antyder en retning mot det korporative regime.

For **pensjoner** er det å antyde størst endringer. Danmark hadde i 1980 en erstatningsgrad på minimumspensjon på 43% av en industriarbeidelønn (Vedlegg 1). I 2020 er denne redusert til 25% av en industriarbeiderlønn (Tabell 9). Dette antyder også en større endring i den totale de- commodification indeksen da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Danmark scoret 6 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 4 i 2020 (Tabell 10). Standardpensjonen hadde en erstatningsgrad på 73% av en industriarbeiderlønn i 1980 (vedlegg 1) og har 53% av en industriarbeiderlønn i 2020 (Tabell 9) Dette antyder også en markant reduksjon og større endring i den totale de- commodification indeksen da erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Danmark scoret 6 (Vedlegg 1) i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 4 i 2020 (Tabell 10). For kvalifiseringsperioden for å motta full standardpensjon er det endringer. Danmark hadde ingen kvalifiseringstid i 1980 (Vedlegg 1). I 2020 har Danmark en kvalifiseringstid på 40 år (Tabell 9). På den annen side endrer dette danmarks de- commodification score. Danmark scorer 2 (Tabell 10) i 2020 og scoret 3 i 1980 (Vedlegg 1). Egendekning av pensjonene er økt fra 10% egendekning i 1980 (Vedlegg 1) til 33,3% dekning i 2020 (Tabell 9). Dette endrer Danmarks score fra 3 (Vedlegg 1) til 1 i 2020 (Tabell 10). Danmarks de- commodification indeks for pensjoner er totalt redusert fra 13,7 i 1980 (Vedlegg 1) til 11,2 i 2020 (Tabell 9). Dette antyder en retning til korporativt regime.

Dekningsgrader og take up har endringer som i sammenstillingen av den totale de- commodification indeksen gir utslag. For dagpenger er den økt fra 61% til 71%, på sykepenger økt fra 97% til 100% og på pensjoner økt fra 98% til 102%. Grunnen til at take up er over

100% antyder at arbeidstakere med annen statsborgerskap har opparbeidet seg pensjonsrettigheter. På en annen side har endingene påvirkning da en økning i ytelsene vil også bety at flere mottar tjenestene, og gir Danmark en økt de- commodification indeks.

2010- 2020					1980
Denmark	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	6	4	4		
Score	3	2	4		
Score	2	1	2		
Score	3	3	1		
Summert	14	10	11		
Decom. Indeks	9,9	10,0	11,2	31,2	34,9

Tabell 10. Danmarks totale de- commodification grad 2010- 2020 (A. Sønstevold, 2020).

Tabell 10 viser de variabelnes score regnet ut som beskrevet i operasjonaliseringen for utregning av total de- commodification indeks. Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de- commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24 klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990). Danmark har en de- commodification indeks i nåtid på 31,2 i forhold til 34,9 i 1980. Dette indikerer at Danmark har endret retning mot det korporative velferdsregimet i de- commodification dimensjonen.

Norge

Norway	2010- 2020		Mean alle 18	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- SD	< gj. Snitt+ SD
	Replacement rate.	62	62	17,1	44,9	79,1		2	
	Duration limit (weeks)	104	38,8	13,5	25,3	52,3			3
UE	Qualifying period (weeks)	0	39,8	39,5	79,3	0,3			3
	Waiting (days).	3	4,6	5	9,6	-0,4		2	
	Coverage	0,92	0,71	0,16			No score	No score	No score
	Replacement rate.	100	64,4	27,5	37	92			3
	Duration limit (weeks)	52	56,6	42,6	14	99		2	
Sickness	Qualifying period (weeks)	4	9,5	15	24,5	-5,5		2	
	Waiting (days).	0	4,7	4,7	9,4	0			3
	Coverage	1	0,83	0,17			No score	No score	No score
	Minimum pension replacement	33	32,3	11	21,3	43,3		2	
	Standard pension replacemnt	68	52,4	17,1	35	70		2	
Pension	Qualifying perriod (years)	40	22,9	18,9	42	4		2	
	Emplee funding %	6,6	0,31	0,22	0,54	0,13	1		
	Take up.	1,03	0,9	0,1			No score	No score	No score

Tabell 11. Oppsummering de- commodification Norge 2010- 2020. (A. Sønstevold, 2020).

Tabell 11 er en oppsummering av Norges resultater basert på data i perioden 2010- 2020. Tabellen viser også de enkelte variabelnes nye verdi og score.

Ut fra spørsmålsstillingen og resultatene i undersøkelsen kan det antydes at Norge har marginal endring i de- commodification graden fra 1980 og til i dag. I 1980 har en Norge en

---

total de- commodification grad på 36,2 (Vedlegg 1) og etter resultatene i denne undersøkelsen har Norge en total de- commodification grad på 35,4 (Tabell 11) i nåtid. Analysen av Norge fortsetter ved å analysere dagpenger, sykepenger og pensjoner som grunnlag for drøfting av resultatet. På **dagpenger** er det å antyde at det endring i erstatningsraten som i 1980 var 70,2% (Vedlegg 1) av opprinnelig lønn, mens den i 2020 er på 62% (Tabell 11). På den annen side utgjør denne endringen ingen økt de- commodification indeks. Erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Norge scoret 4 (Vedlegg 1) i 1980 og scorer fortsatt 4 i 2020 (Tabell 12). Tiden man kan motta dagpenger er økt fra 40 til 104 uker (Tabell 11), noe som påvirker den totale de- commodification graden. Norge scorer 3 (Tabell 12) i nåtid og scoret 2 i 1980 (Vedlegg 1). På den annen side var kvalifiseringsperioden i 1980 på 4 uker for å motta dagpenger noe som er redusert til ingen kvalifiseringsperiode i 2020 (Tabell 11). Dette endrer allikevel ikke de- commodification indeksen og Norge scorer fortsatt 3 (Tabell 12) i 2020. Ventedager har ikke endring fra 1980 til 2020 og scorer 2 (Tabell 12) som i 1980 (Vedlegg 1). På den annen side scoret Norge totalt for variablene på dagpenger en de- commodification indeks på 9,4 (Vedlegg 1) i 1980. Denne er økt til 11,0 i 2020 (Tabell 12). Dette antyder at Norge har gått mot et mer universelt velferdsregime i 2020 (Tabell 12) isolert på dagpenger.

Hva gjelder **sykepenger** var erstatningsraten i 1980 på 100% (Vedlegg 1) av opprinnelig lønn. I 2020 er erstatningsraten fortsatt til 100% (Tabell 11). På den annen side endrer ikke dette den totale de- commodification indeksen. Erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Norge scoret 6 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 6 i 2020 (Tabell 12). Tiden man kan motta sykepenger er ikke endret fra 1980 (vedlegg 1) til 2020 (Tabell 11). Norge scoret 2 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer fortsatt 2 i 2020 (Tabell 12). Kvalifiseringsperioden økte fra 2 uker i 1980 (Vedlegg 1) til 4 uker i 2020 (Tabell 11). Dette endrer ikke score i de- commodification indeksen mot et mer korporativt regime. Norge scorer 2 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 2 i 2020 (Tabell 12). På den annen side har Norge ingen ventedager etter kvalifiseringsperioden for å motta sykepenger i 2020 (Tabell 11). Dette er det samme som i 1980 (Vedlegg 1) noe som ikke endrer de- commodification indeksen. Norge scorer fortsatt 3 (Tabell 12) i 2020. På den annen side er Norges de- commodification indeks på sykepenger uendret fra 1980 (Vedlegg 1) til 2020 (Tabell 12). Norge scorer fortsatt 13,0. Dette antyder ingen endring for Norge hva gjelder de- commodification på sykepenger.

For **pensjoner** endringer. Norge hadde i 1980 en erstatningsgrad på minimumspensjon på 42,5% av en industriarbeidelønn (Vedlegg 1). I 2020 er denne redusert til 33% av en industriarbeiderlønn (Tabell 11). Dette antyder på den annen side ingen endring i den totale

de- commodification indeksen. Erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Norge scoret 4 i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 4 i 2020 (Tabell 12). Standardpensjonen hadde en erstatningsgrad på 42,5% av en industriarbeiderlønn i 1980 (vedlegg 1) og denne har økt til 68% av en industriarbeiderlønn i 2020 (Tabell 11). Dette antyder økning for erstatningsnivået på standardpensjoner. På den annen side endres ikke den totale de- commodification indeksen. Erstatningsraten ganges med to i utregningen (Kapittel 4, 4.1.4). Norge scoret 4 (Vedlegg 1) i 1980 (Vedlegg 1) og scorer 4 i 2020 (Tabell 12). For kvalifiseringsperioden for å motta full standardpensjon er det endringer. Norge hadde ingen kvalifiseringstid i 1980 (Vedlegg 1). Norge har en kvalifiseringstid på 40 år i 2020 (Tabell 12). Dette endrer Norges score på kvalifiseringstid til 2 (Tabell 12) i 2020 fra 3 i 1980 (Vedlegg 1). Egendekning av pensjonene er økt fra ingen egendekning i 1980 (Vedlegg 1) til 6,6% dekning i 2020 (Tabell 11). Dette endrer Norges score fra 3 (Vedlegg 1) til 1 i 2020 (Tabell 12). Norges de- commodification indeks for pensjoner er totalt redusert fra 13,9 i 1980 (Vedlegg 1) til 11,3 i 2020 (Tabell 12). Dette antyder en retning til korporativt regime.

Dekningsgrader og take up har endringer som i sammenstillingen av den totale de- commodification indeksen gir utslag. For dagpenger er dekningen økt fra 85% i 1980 til 92%, på sykepenger er det ingen endring og dekningen er fortsatt 100% dekning og pensjoner er økt fra 99% til 103%. Grunnen til at take up er over 100% antyder at arbeidstakere med annen statsborgerskap har opparbeidet seg pensjonsrettigheter. På en annen side har endringene påvirkning da en reduksjon i ytelsene økning betyr at en høyere de- commodification indeks, og ingen endring endrer ikke indeksen om variablene eller for hvert område ikke har økt eller blitt redusert.

2010- 2020					1980
Norway	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	4	6	4		
Score	3	2	4		
Score	3	2	2		
Score	2	3	1		
Summert	12	13	11		
Decom. Indeks	11,0	13,0	11,3	35,4	36,2

Tabell 12. Norges totale de- commodification grad 2010- 2020 (A. Sønstevoll, 2020).

Tabell 12 viser de variablenes score regnet ut som beskrevet i operasjonaliseringen for utregning av total de- commodification indeks. Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de- commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24

---

klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990). Norge har en de- commodification indeks i nåtid på 35,4 i forhold til 36,2 i 1980. Dette indikerer at Norge fortsatt er universelt i de- commodification dimensjonen.

5.1.3 Stratification dimensjonen.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Etter operasjonaliseringen vil jeg i dette kapitlet gå gjennom resultater i stratification dimensjonen knyttet opp til spørsmålsstillingen om de skandinaviske landene fortsatt er universelle slik de var antatt å være i 1980 av Esping- Andersen. Hver enkelt variabel i operasjonaliseringen vil her bli gjennomgått med resultat for hvert enkelt land, og ut fra dette antas eventuelle skifter i variabelenes verdi som angir en eventuell endring i velferdsregime. Jeg kommer ikke å gå inn i årsakssammenhenger for endringer i resultatene. Kildene til variablene er oppgitt i vedlegg 1, men henvises også i teksten. Som beskrevet i kapittel 4.1.4 måles variabler for stratification på korporative, liberale og universelle karakteristikk.

Korporative karakteristikk.

Den korporative karakteristikken i stratification dimensjonen måler graden av dualitet mellom stat og marked gjennom antall pensjonsprogram og etatisme i en stat (Esping- Andersen, 1990). Scorene som gis i stratification dimensjonen er fra 1 til 4. Scorene gir en indikasjon på retning dersom det er endringer. Et høyere score gir indikasjon på retning innenfor den aktuelle karakteristikken landene scorer høyt på og motsatt om landene scorer lavere. Den karakteristikken som scorer høyest, er landenes plassering i velferdsregime på stratification dimensjonen.

Antall pensjonsordninger.

Variabelen tar for seg operative store pensjonsprogram som gjelder for det større antall ansatte. Dette kan dreie seg om statens pensjoner og de øvrige tjenstepensjonene som er knyttet til hvilken sektor man jobber (Sønstevold, 2019)

Sverige hadde 4 pensjonsprogram i 2020. (pensjonsmyndigheten.se, 2020) mot 2 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder en økning av to pensjonsprogram fra 1980. Sverige scoret 0 i 1980 og scorer 2 i 2020 på den korporative karakteristikken. Sett i sammenheng med

spørsmålsstillingen indikerer dette at Sverige scorer høyere på den korporative karakteristikken i 2020 enn i 1980 i retning mot mere korporativ karakter.

Danmark hadde 3 pensjonsprogram i 2019. (borger.dk, 2020) og 4 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder en økning av ett pensjonsprogram fra 1980. Danmark scoret 0 i 1980 og scorer 2 i 2019 på den korporative karakteristikken. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at Danmark scorer høyere på den korporative karakteristikken i 2019 enn i 1980 i retning mot mere korporativ karakter.

Norge har 4 pensjonsprogram i 2020. (nav.no, 2020) mot 4 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder samme antall pensjonsprogram i 2020 som i 1980. Norge scoret 2 i 1980 og scorer 2 i 2020 på den korporative karakteristikken. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det ikke er endring på den korporative karakteristikken for Norge i fra 1980 til 2020.

Etatisme.

Etatisme er beregnet ut ifra den pensjon staten gir til sine egne ansatte (Sønstevoid, 2019). Denne variabelen er regnet ut ifra statens pensjonskostnader ut ifra landets BNP. Sverige og Danmark er regnet ut etter vedlegg 1. Norges etatisme grad er hentet fra Den norske velferdsstaten- fortsatt universell? (Sønstevoid, 2019).

Sverige hadde en etatisme grad på 0,25 i 2018 (Vedlegg 1) mot 1,0 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder en reduksjon fra 1980. Sverige scoret 0 i 1980 og scorer fortsatt 0 i 2020 på den korporative karakteristikken fordi den ligger under et gjennomsnitt minus et standardavvik.. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det ikke er noen endring i etatisme graden for Sverige fra 1980 til 2020.

Danmark hadde en etatisme grad på 0,30 i 2018 (Vedlegg 1) mot 1,1 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder en reduksjon fra 1980. Danmark scoret 0 i 1980 og scorer fortsatt 0 i 2020 på den korporative karakteristikken fordi den ligger under et gjennomsnitt minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det ikke er noen endring i etatisme graden for Danmark fra 1980 til 2020.

Norge hadde en etatisme grad på 0,2 i 2017 (Vedlegg 1) mot 1,0 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder en reduksjon fra 1980. Norge scoret 0 i 1980 og scorer fortsatt 0 i 2020 på den korporative karakteristikken fordi den ligger under et gjennomsnitt minus et standardavvik.. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det ikke er noen endring i etatisme graden for Danmark fra 1980 til 2020.

Residuale karakteristikk.

Den liberale karakteristikken måler graden av statens residualitet, og hvor markedsutsatt enkeltindividet er i et samfunn (Esping- Andersen, 1990). Den liberale karakteristikken måles på behovsprøvde ytelser, andelen private pensjoner og andelen privat helsevesen (Esping- Andersen, 1990). Scorene som gis i stratification dimensjonen er fra 1 til 4. Scorene gir en indikasjon på retning dersom det er endringer. Et høyere score gir indikasjon på retning innenfor den aktuelle karakteristikken landene scorer høyt på og motsatt om landene scorer lavere. Den karakteristikken som scorer høyest, er landenes plassering i velferdsregime på stratification dimensjonen.

Behovsprøvde ytelser.

Ytelser man har krav på om man befinner seg i en spesiell situasjon og som må søkes og individuelt vurderes ut fra gjeldende regler er behovsprøvde ytelser (Sønstevold, 2019). Dette er ytelser som ikke har en rettighetshjemmel, blant annet sosialhjelp. Behovsprøvde ytelser bergenes prosentvis ut fra en stats totale sosiale utgifter (Scruggs og Allan, 2008)

Sverige hadde en prosentvis andel av behovsprøvde ytelser på 26 i 2018 (Vedlegg 1) mot 1,1 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder markant økning fra 1980. Sverige scoret 0 i 1980 og scorer 4 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik.. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det er endring i den prosentvise andelen av behovsprøvde ytelser i retning mot mere residual karakter.

Danmark hadde en prosentvis andel av behovsprøvde ytelser på 28 i 2018 (Vedlegg 1) mot 1,0 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder markant økning fra 1980. Danmark scoret 0 i 1980 og scorer 4 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik.. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det er endring i den prosentvise andelen av behovsprøvde ytelser for Danmark i retning mot mere liberal karakter.

Norge hadde en prosentvis andel av behovsprøvde ytelser på 25 i 2018 (Vedlegg 1) mot 2,1 i 1980 (Allan og Scruggs, 2008). Dette antyder markant økning fra 1980. Norge scoret 0 i 1980 og scorer 4 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik.. Dette indikerer endring i den prosentvise andelen av behovsprøvde ytelser for Norge fra 1980 til 2018. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette

at det er endring i den prosentvise andelen av behovsprøvde ytelser for Norge i retning mot mere residual karakter.

Private pensjoner.

Private pensjoner omfatter de pensjoner som ikke er administrert av staten, men som dekkes av enkeltindivider eller inngås gjennom forsikringsselskaper på individuelle avtaler. (Sønstevoold, 2019). Private pensjoner beregnes ut fra en stats totale pensjonsutgifter (Esping-Andersen, 1990). Her benyttes Esping-Andersens tall fra 1980 direkte, da Scruggs og Allan ikke har tatt med private pensjoner i replikasjonen fra 2008 (Scruggs og Allan, 2008). Tall fra nåtid er regnet ut i vedlegg 1 etter tall fra det enkelte lands oppgitte totale forbruk på pensjoner og andelen private pensjoner. For Norge er utregningen hentet fra nasjonalregnskapet 2015, da kilden til privat forbruk på pensjoner er hentet fra Finans Norge og ikke har nyere tall. Scorene som gis i stratification dimensjonen er fra 1 til 4.

Sverige hadde en prosentvis andel av private pensjoner på 6,0 i 2017 (Vedlegg 1) mot 6,0 i 1980 (Esping-Andersen, 1990). Dette antyder ingen endring fra 1980. Sverige scoret 0 i 1980 og scorer 0 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger under et gjennomsnitt minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det er endring i den prosentvise andelen av private pensjoner for Sverige fra 1980 til 2018 mot mere residual karakter.

Danmark hadde en prosentvis andel av private pensjoner på 24,0 i 2017 (Vedlegg 1) mot 17,0 i 1980 (Esping-Andersen, 1990). Dette antyder en økning fra 1980. Danmark scoret 4 i 1980 og fortsatt scorer 4 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette at det er ingen endring i den prosentvise andelen av private pensjoner for Danmark fra 1980 til 2018.

Norge hadde en prosentvis andel av private pensjoner på 10,0 i 2015 (Vedlegg 1) mot 8,0 i 1980 (Esping-Andersen, 1990). Dette antyder en økning fra 1980. Norge scoret 0 i 1980 og scorer 2 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik.. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette endring i den prosentvise andelen av private pensjoner for Norge fra 1980 til 2018 i retning mere residual karakter.

Privat helsevesen.

De private helsetjenestene er ikke administrert av staten annet enn rammeverket gjennom lov for drift av helsetjenester. De kan til en grad være betalt av staten gjennom kjøp av tjenester, men baserer seg på inntjening for å drifte på privat basis (Sønstevoll, 2019). Private helsetjenester beregnes ut fra en stats totale helseutgifter (Scruggs og Allan, 2008).

Sverige hadde en prosentvis andel av private helsetjenester på 15,7 i 2018 (Vedlegg 1) mot 7,0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en endring fra 1980. Sverige scoret 0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer 2 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger mellom et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en endring i den prosentvise andelen av private helsetjenester for Sverige fra 1980 til 2018 i retning mer residual karakter.

Danmark hadde en prosentvis andel av private helsetjenester på 13,8 i 2018 (Vedlegg 1) mot 15,0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Det antyder en svak endring fra 1980. Danmark scoret 2 i 1980 og scorer 2 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger mellom et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette ingen endring i den prosentvise andelen av private helsetjenester for Danmark fra 1980 til 2018.

Norge hadde en prosentvis andel av private helsetjenester på 14,5 i 2018 (Vedlegg 1) mot 1,0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Det antyder en markant endring fra 1980. Norge scoret 0 i 1980 og scorer 2 i 2018 på den residuale karakteristikken fordi resultatet ligger mellom et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en endring i den prosentvise andelen av private helsetjenester for Norge fra 1980 til 2018 i retning mere residual karakter.

Universelle karakteristikk.

Scorene som gis i stratification dimensjonen er fra 1 til 4. Scorene gir en indikasjon på retning dersom det er endringer. Et høyere score gir indikasjon på retning innenfor den aktuelle karakteristikken landene scorer høyt på og motsatt om landene scorer lavere. Den karakteristikken som scorer høyest, er landenes plassering i velferdsregime på stratification dimensjonen.

Universalisme for ytelsene.

Denne variabelen regnes ut ved å finne gjennomsnittet for hvor mange som er kvalifisert for å motta dagpenger, sykepenger og pensjon og hentes fra de- commodification dimensjonen (Sønstevoold, 2019). Det vil si et gjennomsnitt på dekningsgraden for dagpenger og sykepenger, samt take up på pensjonene. Gjennomsnittlig dekningsgrad måles i stratification dimensjonen på lik linje som de andre variablene innenfor den korporative og residuale karakteristikken.

Sverige hadde en gjennomsnittlig dekningsgrad fra de- commodification på 62 prosent i nåtid mot 90 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en endring fra 1980. Sverige scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer 2 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger mellom et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en endring i universalisme for Sverige fra 1980 og i nåtid i retning mindre universelt.

Danmark hadde en gjennomsnittlig dekningsgrad fra de- commodification på 91 prosent i nåtid mot 87 prosent i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en endring fra 1980. Danmark scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer 2 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger mellom i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en endring for Danmark fra 1980 til nåtid i retning mindre universelt.

Norge hadde en gjennomsnittlig dekningsgrad fra de- commodification på 98 prosent i nåtid mot 95 prosent i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en liten endring fra 1980. Norge scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer 4 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en liten endring i universalisme for ytelsene for Norge fra 1980 og i nåtid i retning mindre universelt.

Likhetsprinsippet for ytelsene

Denne variabelen berregnes ved å finne gjennomsnittet av erstatningsratene på dagpenger, sykepenger og standard pensjon fra de- commodification dimensjonen (Sønstevoold, 2019). Merk her at det kun legges stil grunn standardpensjon fra staten. Gjennomsnittlig

---

erstatningsrate måles på lik linje som de andre variablene innfor den korporative og liberale karakteristikken.

Sverige hadde en gjennomsnittlig erstatningsrate på ytelse fra de- commodification på 86 prosent i nåtid mot 82 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en liten endring fra 1980. Sverige scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer 4 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en liten endring i likhetsprinsippet for Sverige fra 1980 og i nåtid i retning mindre like erstatningsrater.

Danmark hadde en gjennomsnittlig erstatningsrate på ytelse fra de- commodification på 91 prosent i nåtid mot 99 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en liten endring fra 1980. Danmark scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer fortsatt 4 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger over et gjennomsnitt pluss et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en endring i likhetsprinsippet for Danmark fra 1980 og i nåtid i retning mindre like erstatningsrater.

Norge hadde en gjennomsnittlig erstatningsrate på ytelse fra de- commodification på 71 prosent i nåtid mot 69 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). Dette antyder en liten endring fra 1980. Norge scoret 2 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008) og scorer fortsatt 2 i nåtid på den universelle karakteristikken fordi resultatet ligger i et gjennomsnitt pluss minus et standardavvik. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen indikerer dette en liten endring i likhetsprinsippet for Norge fra 1980 og i nåtid i retning mere like erstatningsrater.

5.1.4 Analyse av stratification dimensjonen 2010-2019 sammenliknet med 1980.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Esping- Andersens teori for stratification dimensjonen gikk ut på å score landene i korporative, residuale og universelle karakteristikk, hvor den karakteristikken man skåret høyest på ville være der landene plasserer seg (Esping- Andersen, 1990). Jeg vil her analysere de skandinaviske landene opp mot hverandre, men vil kategorisere analysen ut fra resultatene beskrevet i punkt 5.1.3. og etter samlede resultater etter vedlegg 1. Jeg velger i analysen å kategorisere karakteristikkene korporativ, residual og universell. Scorene det refereres til vil utgå fra tabell 13 og tabell 14 etter vedlegg 1.

2010-2020				
Regimekarakter	Variabel	Sverige	Danmark	Norge
Korporatisme	Pensjonsprogram	2	2	2
	Etatisme	0	0	0
Total grad av korporatisme		2	2	2
Liberalisme	Behovsprøvde sos. ytelser	4	4	4
	Private pensjoner	0	4	2
	Privat andel av helsevesen	2	2	2
Total grad av residualitet.		6	10	8
Universalisme	Tjenestenes grad av univers.	2	4	4
	Likhetsprisipp	4	2	2
Total grad av universalisme		6	6	6

Tabell 13. Stratification indeks 2006- 2020 for de skandinaviske landene (A. Sønstevoold, 2020).

Tabell 13 viser dagens stratification resultater sammenstilt for de skandinaviske landene. De utregninger jeg har gjort finner man i vedlegg 1 til denne studien.

1980				
Regimekarakter	Variabel	Sverige	Danmark	Norge
Korporativ	Pensjonsprogram	0	0	2
	Etatisme	0	2	0
Total grad av korporatisme		0	2	2
Residual	Behovsprøvde sos. ytelser	0	0	0
	Private pensjoner	0	2	0
	Privat andel av helsevesen	0	2	0
Total grad av residualitet		0	4	0
Universell	Tjenestenes grad av univers.	4	4	4
	Likhetsprisipp	4	4	2
Total grad av universalisme		8	8	6

Tabell 14. Stratification indeks 1980 for de skandinaviske landene(A. Sønstevoold, 2020)

Tabell 14 viser dagens stratification resultater sammenstilt for de skandinaviske landene. De utregninger jeg har gjort finner man i vedlegg 1 til denne studien.

Korporativ karakter.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Den korporative karakteristikken handler om hvor mange store pensjonsprogram og hvor stor grad av etatisme en stat har. Her scores de skandinaviske landene etter hvor mange

---

store pensjonsprogram de yrkesaktive sorterer inn under og i hvor stor grad staten forfordeler sine egne ansatte (Esping- Andersen, 1990)

Danmark og Norge scorer begge i nåtid 2 på den korporative karakteristikken og Sverige scoret 0 (Scruggs og Allan, 2008). I nåtid scorer alle de skandinaviske landene 2 etter tabell 13. Det kan derfor antas at det ikke er noen endring i scorene for Danmark og Norge fra 1980 og frem til i dag. På den annen side skiller resultatet seg mellom de to landene fra 1980 der Norge hadde en høyere grad av korporatisme på antall pensjonsprogram hvor Danmark hadde mindre enn 2 pensjonsprogram (Scruggs og Allan, 2008) og Norge hadde 4 (Scruggs og Allan, 2008). Det vil si at Danmark i 1980 scoret 0 på pensjonsprogram og Norge scoret 2 etter tabell 14. Ser vi på etatisme scoret Danmark 2 (Scruggs og Allan, 2008) i 1980. Det vil si at de hadde større fordeler til statens egne ansatte enn hva øvrige ansatte hadde. Norge scoret 0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). I nåtid er har Danmark 3 pensjonsprogram som er folkepensjon, tilleggspensjon og private pensjoner (Vedlegg 1). Norge har i dag 4 pensjonsprogram som utgjør folketrygden, statens pensjonskasse, kommunal landspensjonskasse og obligatorisk tjenestepensjon (Vedlegg 1). Ut fra dette kan man anta at Danmark har innført flere pensjonsprogram og utjevnet de statsansattes fordeler, samt at Norge ikke har hatt noen endring siden 1980. I 1980 scoret Sverige 0 (Scruggs og Allan, 2008) på den korporative karakteristikken. I nåtid scorer Sverige 2. Dette skyldes en økning i antall pensjonsprogram. Pensjonsmodellen utgjør allmenn pensjon, inntektsbasert pensjon, tjenestepensjon og privat pensjonssparing. Sverige scoret 0 (Scruggs og Allan, 2008)

For **etatisme** i 1980 og scorer alle de skandinaviske landene 0. De scorer fortsatt 0 etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. Ut fra dette kan man anta at det ikke endring i etatisme i Sverige. Sett i sammenheng med resultatene for Sverige er det å anta at landet scorer høyere på den korporative statistikken i nåtid enn i 1980. På den annen side kan det antas at samtlige skandinaviske land har en stor likhet i antall pensjonsprogram da alle scorer 2 i den korporative karakteristikken, og lav grad av etatisme hvor alle scorer 0. På den annen side; Danmarks private pensjoner utgjør en stor del av pensjonsprogrammene. Dette henger igjen sammen med den residuale karakteristikken, der Danmark har hele 24% av de totale pensjonene basert på private aktører. Dette beskrives nærmere under den residuale karakteristikken. Hadde man Etter spørsmålsstillingen hadde ikke de skandinaviske landene entydige score i den korporative karakteristikken i 1980, men det er å anta at landene i nåtid scorer likt.

Residuale karakteristikken.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Den residuale karakteristikken handler om hvor stor grad av behovsprøvde ytelser, andelen private pensjoner og andelen privat helsevesen en stat har. Her scores de skandinaviske landene etter hvor de yter tjenester kun til de som er i behov av dem, samt i hvor stor grad individet selv må sikre seg mot alderdom og sykdom (Esping- Andersen, 1990). Etter spørsmålsstillingen gjennomføres følgende analyse av resultatene på den korporative karakteristikken i stratification dimensjonen.

Sverige og Norge scoret begge 0 på den residuale karakteristikken, mens Danmark scoret 4 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). I nåtid scorer Sverige 6, Danmark 10 og Norge 8 etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. Ut fra dette kan man anta endringer.

De skandinaviske landene scorer alle likt på **behovsprøvde ytelser** i nåtid. Alle scorer 4 på den residuale karakteristikken etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. På den annen side sier ikke selve resultatene noe om årsakssammenhengen for økningen fra 1980 til nåtid, som nevnt innledningsvis. Om dette har en konkret forbindelse med globalisering og tiltak for å gjøre de skandinaviske landene mere konkurransedyktige eller om det er et utgangspunkt for å opprettholde bærekraften i velferden (Esping- Andersen, 1999, side 1) er ikke mulig å anta ut fra kildene. Det er heller ingen direkte korrelasjon med de andre karakteristikkene i stratification dimensjonen. Det som derimot kan antas å ha en korrelasjon er ut fra studiets resultater på de- commodification dimensjonen avsnitt 5.1.1. Det vises til reduksjonen i minimumspensjoner som for Sverige er redusert med 16,2%, for Danmark 16,9% og for Norge 9,5% fra 1980 til nåtid. Her kan man anta at disse reduksjonene er erstattet med behovsprøvde kontantoverføringer som må søkes og mottas etter forhåndsbestemte krav som beskrevet i avsnitt 4.1.4. På den annen side kan man anta fra resultatene at de tre skandinaviske landene har høyere andel av behovsprøvde ytelser i 1980 og frem til i dag og scorer likt.

Hva gjelder **private pensjoner** scoret Sverige 0, Danmark 2 og Norge 0 i 1980 (Esping- Andersen, 1990). I nåtid ser vi en spredning i resultatene. Danmark scorer høyest av de skandinaviske landene med 4 etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. Norge følger med 2 og Sverige scorer 0 etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. Som beskrevet i den korporative karakteristikken har Danmark 3 pensjonsprogram, der privat pensjoner er en stor del av dette og utgjør 24% av alle utbetalte pensjoner. Til sammenlikning

---

har Sverige 6% private pensjoner og Norge 10%. På den annen side hadde Danmark i 1980 17% private pensjoner mot Sveriges 6% og Norge 8% (Esping- Andersen, 1990). Det som kan antydes ut fra dette er at Danmark har basert seg på private pensjoner over lengre tid enn de to andre skandinaviske landene. Det er også en økning i Norge fra 8% til 10% private pensjoner. Dette kan antas å ha noe å gjøre med innføringen av obligatorisk tjenstepensjon i 2006 der større deler av ordningen bygger på private pensjoner. På den annen side er økningen liten sett opp mot Danmark. I sammenheng med spørsmålsstillingen kan vi anta at de skandinaviske landene har høyere grad av private pensjoner i nåtid og er mere differensiert i score enn i 1980.

For **privat helsevesen** scoret Sverige 0, Danmark 2 og Norge 0 i 1980 (Scruggs og Allan, 2008). I nåtid scorer alle de skandinaviske landene 2 på privat helsevesen etter utregningene i vedlegg 1 sammenstilt i tabell 13. Som beskrevet i analysen om behovsprøving er det ikke mulig å se årsaker ut fra resultatene til endringen. På den annen side kan man anta at landene benytter en like stor andel av private helsetjenester sett i sammenheng med det totale forbruket på helsevesen. I Danmark er forbruk på privat helsevesen 13,8%, i Sverige 15,7% og i Norge 14,5%. Vi ser her at alle landene har opp mot 15% andel. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen er det å anta at de skandinaviske landene har en relativt lik andel av privat helsevesen og scorer likt. Etter spørsmålsstillingen hadde ikke de skandinaviske landene entydige score i den residuale karakteristikken i 1980, og det er å anta at landene i nåtid fortsatt scorer ulikt.

Universell karakteristik.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Karakteristikken handler om i hvor stor grad ytelser eller tjenester fordeles i befolkningen og i hvor stor grad erstatning på kontantytelser er i forhold til opprinnelig lønn som yrkesaktiv. Dekningsgraden kalles for graden av universalisme og erstatningsgradene kalles for likhetsprinsippet (Esping- Andersen, 1990). Disse to variablene måles ut fra de-commodification dimensjonen som et gjennomsnitt av dekningsgraden på dagpenger, sykepenger og pensjoner, samt likhetsprinsippet som måles ut fra erstatningsnivået på sykepenger, dagpenger, minimums pensjon og standard pensjon regnet ut i vedlegg 1 og gjengitt samlet i tabell 13 og 14.

Universalisme og likhetsprinsippet.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? For graden av universalisme scoret alle de Skandinaviske landene 4 i 1980 etter tabell 14. I nåtid scorer Sverige 4, Danmark 4 og Norge 4 på universalisme i stratification indeksen etter tabell 13. Sverige har en gjennomsnittlig dekningsgrad på ytelsene som er 86%. Dette ligger nært mot grensen til å score 2, da 86% eller høyere er tallet hvor man scorer 4. Danmark har en gjennomsnittlig dekningsgrad på 91% og Norge har 98%. Resultatet tilsier at alle de skandinaviske landene fortsatt har en høy dekning på stratification indeksen i universalisme karakteristikken og scorer fortsatt likt. Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen er det å anta at de skandinaviske landene ikke har endret seg siden 1980 hva gjelder dekningen av ytelsene til befolkningen. På den annen side scorer alle landene lavere på erstatningsgraden også kalt likhetsprinsippet ved ytelsene som også utgjør den universelle karakteristikken. Her scorer alle de skandinaviske landene 2 i nåtid etter tabell 13. I 1980 scoret Sverige og Danmark 4, mens Norge scoret 2 etter tabell 14. I nåtid er den gjennomsnittlige erstatningsraten ved ytelsene på 62% for Sverige, 57% for Danmark og 71% for Norge.

5.1.5 De skandinaviske landenes plassering ut fra stratification dimensjonen i velferdsregimene i nåtid.

Regimekarakter	Sverige		Danmark		Norge	
	1980	2010- 2018	1980	2010- 2018	1980	2010- 2018
Korporativ	0	2	2	2	2	2
Residual	0	6	4	10	0	8
Universell	8	6	8	6	6	6

Tabell 15. Oppsummering av stratification score 1980 og nåtid (A. Sønstevoold, 2020).

Ut fra tabell 15 er de skandinaviske landene oppsummert med resultatene fra de tre landene i 1980 og resultatene i nåtid. Det legges til grunn tolkningen til Esping- Andersen, der han predikerer at landet settes inn i det velferdsregimet som scorer høyest i stratification dimensjonen. Dersom vi ser på Sverige scoret landet i 1980 kun på universalisme karakteristikken, men landet i nåtid scorer like høyt på den universelle som den residuele karakteristikken og lavest på den korporative karakteristikken. Det vil si at landet har utviklet seg fra et rent universelt velferdsregime mot det liberale og det korporative regimet. Resultatet antyder derfor at Sverige har en høy grad av universalisme, men kan antas å bevege seg mot det residuele regimet. Danmark scoret i 1980 høyest på de universelle regimet, men scorer i

nåtid høyest på den residuale karakteristikken. Det er derfor å anta at Danmark plasserer seg i det residuale velferdsregimet. Norge scoret høyest på det universelle regimet i 1980, men i nåtid scorer landet høyest på det residuale velferdsregimet. Det er derfor å anta at Norge plasserer seg i det residuale velferdsregimet. På den annen side. Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? I stratification dimensjonen ser vi at alle skandinaviske landene scorer 2 på det korporative velferdsregimet sammen med høyere scoringer på det residuale og det universelle velferdsregimet. Dette kan også tolkes som at de skandinaviske velferdsstatene er mere sammensatt på hvordan man organiserer velferden i nåtid enn hva de var i stratification dimensjonen i 1980.

6. Oppsummering og konklusjon.

Spørsmålsstillingen i studiet er om de skandinaviske velferdsstatene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen eller om det er endringer og i så fall hvor plasserer de seg i dag? Dette for å finne indikasjoner på om vi har en enhetlig skandinavisk velferdsmodell. Som beskrevet i introduksjonen bygger mye av denne studien på den samme metode og operasjonalisering som ble gjennomført i 2019. Da ut fra egen forskning som omhandlet Norges velferdsstat og dens utvikling fra 1980 til nåtid.

Sett ut fra resultatene og analysen i dette studiet ser vi at det har skjedd endringer i alle landene og at de også har blitt mer ulike.

Som beskrevet innledningsvis i studiet antyder ikke resultatene noe om årsakssammenhenger for de endringer som fremkommer, og derfor omhandler resultatene og studiet kun om det er eventuelle endringer i landenes velferdsregimer og antakelse om hvilke velferdsregimer de nå befinner seg i. Oppsummeringen omhandler de overordnede resultatene på de-commodification og stratification indeksene og landenes nåværende antatte plassering i velferdsregimene. Oppsummeringen vil også antyde svar spørsmålsstillingen og si noe om videre forskning samt om metoden og analyseverktøyet til Gøsta Esping- Andersen fortsatt er adekvat å benytte i velferdsforskning.

6.1.1 Oppsummering av de skandinaviske landenes de- commodification indekser og plassering i velferdsregimer.

Gøsta Esping- Andersen konkluderte med at alle de skandinaviske landene hadde universelle velferdsregimer etter hans undersøkelser i *Three World of Welfare Capitalism* utgitt i 1990 (Esping- Andersen, 1990). Denne studien er blitt gjennomført med hans metode og analysemodell etter operasjonaliseringen fra Sønstevoold, 2019. Utrekningene på hvert enkelt land er gjort etter en replikasjon av fra Scruggs og Allan på både de- commodification dimensjonen og stratification dimensjon.

Esping- Andersen delte landene inn som universelle dersom de hadde en de- commodification indeks høyere enn 32. Mellom 32 og 24 klassifiserte han landene som korporative. Alle med lavere de- commodification indeks enn 24 ble kategorisert som residuale (Esping- Andersen, 1990). De landene han kategoriserte som universelle i 1980 var Sverige med en de-commodification indeks på 39,1, deretter Danmark med 38,1, Norge med 38,3 og til slutt Nederland og Belgia med 32,4.

Resultatene og analysen av de- commodification dimensjonen indikerer at det er en endring

på alle de tre skandinaviske landene. Sverige har falt fra en de- commodification indeks på 41,6 etter utregningene som følger Allan og Scruggs replikasjon (Scruggs og Allan, 2006) i 1980 til 29,2 i nåtid (Vedlegg 1). Dette indikerer at Sverige ikke lenger er universell etter de- commodification indeksen. Sammenliknet med Esping- Andersen inndeling av universelle, korporative og residuale velferdsregimene i 1980 oppnår Sverige en plassering mellom Østerrike og Sveits ut fra 1980 resultatene (Esping- Andersen, 1990). Altså klart innenfor det korporative velferdsregimet. Danmark har falt fra en de- commodification indeks fra 34,9 etter utregningene som følger Scruggs og Allans replikasjon (Scruggs og Allan, 2006) i 1980 til 31,2 (Vedlegg 1). Dette indikerer at Danmark ikke lenger er universell på de- commodification dimensjonen. Allikevel er 31,2 nært opp til 32 i forhold til Sverige som har 29,2, men også Danmark plasserer seg rett ovenfor Østerrike som hadde en de- commodification indeks på 32,1 i 1980 innenfor det korporative velferdsregimet. Det eneste landet som hvor i kan anta en liten endring i de- commodification indeksen er Norge. Etter utregningene som følger Allan og Scruggs replikasjon (Scruggs og Allan, 2006) hadde Norge en de- commodification indeks i 1980 på 36,2 til 35,4 i nåtid (Vedlegg 1). Norge har med gått ned 0,8 i de- commodification indeksen. Dette indikerer at Norge fortsatt plasserer seg godt innenfor det universelle velferdsregimet.

Funnene i denne studien indikerer at Sverige og Danmark har gått fra det universelle velferdsregimet til det korporative velferdsregimet. For Norge w\er det en indikasjon på at landet fortsatt er innenfor det universelle velferdsregimet.

Skandinaviske landene.		1980	Nåtid
Land	Tot. de- com indeks	Tot. de- com indeks	
Sverige		41,4	29,2
Norge		36,2	35,4
Danmark		34,9	31,2
Gjennomsnitt Skandinavia		37,5	31,9

Tabell 16. Sammenlikning de- commodification Skandinavia. (Vedlegg 1).

6.1.2 Oppsummering av de skandinaviske landenes stratification indekser og deres plassering i velferdsregimer.

Analysen indikerer endringer i stratification dimensjonen.

Gøsta Esping- Andersens teori tilsier at man plasserer landene i det velferdsregimet som scorer høyest (Esping- Andersen, 1990). Jeg oppsummerer her land for land som i de- commodification dimensjonen.

Det første man kan antyde er at alle de skandinaviske landene har endringer i stratification dimensjonen. Sverige hadde i 1980 kun score i den universelle regimekarakteren og scoret 8 (Esping- Andersen, 1990).

Sverige scoret kun i den universelle karakteristikken i 1980 og scoret 8 (Esping- Andersen, 1990) I nåtid scorer Sverige i alle regimekarakterene (Vedlegg 1). Landet scorer 2 i den korporative karakteristikken, 6 i den residuale karakteristikken og 6 i den universelle karakteristikken. Dette indikerer en endring siden 1980 mot den korporative og residuale karakteristikken. Resultatene indikerer at Sverige ikke lenger kan antydes å være entydig universelt. I og med at landet scorer likt på den residuale og den universelle karakteristikken og også scorer på den korporative karakteristikken indikerer dette at Sverige ikke lenger er entydig universell

Danmark ble scoret høyest i den universelle karakteristikken i 1980 og scoret 8 (Esping- Andersen, 1990). Sett fra resultatene i nåtid kan vi anta en markant endring i scorene sett i korrelasjon til 1980. Danmark scorer i nåtid høyest i den residuale karakteristikken med 10, mot 6 i den universelle karakteristikken og 2 i den korporative karakteristikken. Dette antyder at Danmark plasserer seg i det residuale velferdsregimet i stratification dimensjonen om man skal følge Esping- Andersens indikasjon om at høyest score plasserer landet i velferdsregime på stratification dimensjonen.

For Norge er det også endringer fra 1980. Norge scorer høyest i den universelle karakteristikken med 6 i 1980 (Esping- Andersen, 1990). I nåtid scorer Norge 2 i den korporative karakteristikken, 6 i den universelle karakteristikken og høyest i den residuale karakteristikken med 8. Det indikerer at Norge har et residuelt velferdsregime i stratification dimensjonen om man skal følge Esping- Andersens indikasjon om at høyest score plasserer landet i velferdsregime på stratification dimensjonen.

Sett i sammenheng med spørsmålsstillingen er det å anta at alle de skandinaviske landene har endret velferdsregime mot det korporative- og residuale velferdsregimet ut fra resultatene i denne studien.

6.1.3 Konklusjon.

Spørsmålsstillingen i denne studien spør om de skandinaviske landene fortsatt er i tråd med den universelle/ skandinaviske modellen og om det er endringer hvilke velferdsregimer plasserer de seg i nå?

Gjennom resultatene og oppsummeringen av de- commodification dimensjonen indikerer disse at Sverige og Danmark plasserer seg i det korporative velferdsregimet. Norge er fortsatt universelt. Dette indikerer en større grad av dualisme mellom statens rolle som velferdsyter og andre aktører i velferdsytelser i Sverige og Danmark enn i Norge. Sett opp mot spørsmålsstillingen indikerer dette at de skandinaviske landene ikke lenger samlet utgjør en universell eller skandinavisk modell som de gjorde i 1980.

Gjennom resultatene og oppsummeringen av stratification dimensjonen er det en indikasjon på at alle landene beveger seg i retning mot det residuale velferdsregimet. Man kan ut fra resultatene se indikasjon på at i velferdsstatene til Sverige og Danmark har en større grad av korporativ karakter enn i Norge, samt at alle de skandinaviske landene har en større grad av residual karakter enn hva de hadde i 1980. Oppsummert hva gjelder felles skandinavisk modell indikerer resultatene at det ikke lenger er en likhet mellom landenes velferdsstater og at landene ikke lenger er unisont sosialdemokratiske eller universelle som de var i 1980. Ut fra spørsmålsstillingen indikerer resultatene at de skandinaviske landene fortsatt er ulike i stratification dimensjonen, men de er ikke lenger universelle. Resultatene indikerer at alle landene har en større grad av korporativ og residual karakter nå enn i 1980.

På de- commodification dimensjonen er det størst endringer på pensjoner. I stratification dimensjonen er det størst endringer på andelen behovsprøvde tjenester innenfor den residuale karakteristikken.

Funnene i denne studien har store konsekvenser for hvordan vi omtaler og forholder oss til de skandinaviske velferdsmodellene og viser tydelig relevansen av å gjøre denne typen kartleggingsstudier. I motsetning til hva som ofte synes å tas for gitt av forskere, politikere og ulike observatører antyder studien at det ikke lenger er grunnlag for å snakke om de skandinaviske velferdsstatene som et begrep og at det er grunn til å anta at den skandinaviske modellen ikke er i tråd med de karakteristikkene som ofte gis. Videre forskning bør studere utviklingen i de tre landene i årene som kommer. Funnene tyder også på at det er relevant å studere om vi finner endringer også i andre europeiske velferdsstater, og eventuelt i hvilken retning disse endringene går. Studiet svarer ikke på hvorfor indikasjonene peker i en retning om at de skandinaviske landene har endret seg. Hvorfor viser indikasjonene at den skandinaviske modellen ikke lenger er enhetlig universell og hva er de underliggende årsakene at landene ikke lenger kan antas å være universelle velferdsstater som Esping- Andersen fastslo ut fra sin studie i 1980? Dette er spørsmål som gir videre grunnlag for forskning i rundt

temaet.

Ut fra resultater og oppsummeringen over viser dette studiet også at Gøsta Esping- Andersens metode og analyseverktøy fra 1990 og operasjonaliseringen fra Sønstevoid 2019 fortsatt er adekvat i forskning på velferdsstater og velferdsregimer. Dette fordi endrede kvantitative data også gir indikasjon på endringer innenfor staters plassering i velferdsregimer og gjennom endrede kvantitative data faktisk på nytt kan kategorisere staters velferdssystem i nye velferdsregimer over tid.

---

7. Litteraturliste:

Aviser:

Hellesnes, P (2020, 1. september) Advarer mot NHOs kurs. *Klassekampen*, artikkel s 4- 5.

Bøker:

Andersen S. S.(2013) *Casestudier*. Fagbokforlaget. Bergen. Norge

Austvik, O, G (2018) *Europeisk integrasjon Økonomi og politikk*. Universitetsforlaget. Oslo. Norge

Caramani, D. (2014). *Comparative Politics*. Oxford University Press, Oxford, Storbritannia.

Esping Andersen, G. (1990). *Three Worlds of Welfare Capitalism*. Polity Press, Cambridge, Storbritannia.

Hellevik, O. (2009). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget, Oslo

Johannessen A, Tuft, P, A, Kristoffersen, L. (2006). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*, Abstrakt forlag. Oslo. Norge

Marx, K (2015). *Kapitalen, kritikk av den økonomiske politikken*. Oktober forlag, Oslo. Norge

Pierson, C, Castles, F. G, Neuman, I 2014. *The Welfare State Reader*, Polity Press. Cambridge, Storbritannia.

Taylor- Gooby, P, Leruth, B, Chung, H. (2017). *After Austerity*. Oxford University Press, Oxford. Storbritannia.

Datsett:

Scruggs, Lyle, Detlef Jahn, and Kati Kuitto. 2017. "Comparative Welfare Entitlements Dataset 2. Version 2017-09." University of Connecticut & University of Greifswald.

Lovdata:

Folketrygdloven, (1997). Lov om folketrygd (LOV-1997-02-28-19). Hentet fra:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-02-28-19?q=Folketrygdloven> Hentet 30.10.2020.

Nettbaserte:

Alltinget.dk (2020). Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark. Hentet fra:
https://www.alinget.dk/misc/Retf%C3%A6rdig%20retning%20for%20Danmark_2019-06-25_ENDELIG.pdf Hentet 30.10.2020

Arbeid- og velferdsetaten (2020). nav. Hentet fra: <https://www.nav.no/no/person> . Hentet 30.10.2020.

Arbetet (2020). Företagarna oroliga för at LO ska urvattna las avtal. Hentet fra :
<https://arbetet.se/2020/10/29/foretagarna-oroliga-for-att-lo-ska-urvattna-las-avtal/> Hentet 30.10.2020.

Borger.dk (2020) borger.dk. Hentet fra: <https://www.borger.dk/>. Hentet 30.10.2020.

Danmarks radio (2020). Antall år på arbejdsmarkedet og pensionsparing bliver afgørende for Arne pension. Hentet fra: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/antal-aar-paa-arbejdsmarkedet-og-pensionsopsparing-bliver-afgoerende-arne-pension> Hentet 30.09.2020.

Finans Norge, (2019). Om Finans Norge. Hentet fra: <https://www.finansnorge.no/om-finans-norge/>. Hentet 1.09.2020

Folketinget, 2019. Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark. Hentet fra:
https://www.alinget.dk/misc/Retf%C3%A6rdig%20retning%20for%20Danmark_2019-06-25_ENDELIG.pdf. Hentet 20.10.2020.

Försäkringskassan (2020). Försäkringskassan. Hentet fra:
<https://www.forsakringskassan.se/privatpers> Hentet 30.10.2020.

OECD (2020).OECD Data. Hentet fra: <https://data.oecd.org/>. Hentet 20.10.2020

Saltnes, A. (2005), *Polen hva slags velferdsstat*. (Masteravhandling Universitetet i Oslo).

Hentet fra: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/13818>. 13.03.2018.

Scruggs, L og J.P. Allan j. P. (2006), Social Stratification and Welfare Regimes for the 21st Century. Revisiting the "Three Worlds of Welfare Regimes".

https://www.researchgate.net/publication/228628267_Social_stratification_and_welfare_regimes_for_the_21st_century_revisiting_the_Three_Worlds_of_Welfare_Capitalism, Hentet 19.01.2019.

Scruggs, L og Allan, J, P. (2006). Welfare state decommodification in 18 OECD countries, a replication and revision. Hentet fra:

https://www.researchgate.net/publication/249629373_Welfare-state_decommodification_in_18_OECD_countries_A_replication_and_revision/download
Hentet 01.03.2019.

Scruggs, L. (2014). The Comparative Welfare Entitlements Dataset. Hentet fra:

<http://cwed2.org/download.php>. Hentet 20.02.2019.

Stockholm University (2020) Sosial Policy Indicators. Hentet fra:

<https://www.sofi.su.se/spin/> Hentet 30.10.2020.

Statistisk sentralbyrå, (2017). Gjennomsnitt, median eller kvartiler? Hentet fra:

<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/gjennomsnitt-median-eller-kvartiler>. Hentet 1.03.2019.

Store danske lexikon (2009) Den nordiske model. Hentet fra:

https://denstoredanske.lex.dk/den_nordiske_model. Hentet 30.10.2020

Store norske leksikon, 2020. William Henry Beveridge. Hentet fra:

https://snl.no/William_Henry_Beveridge Hentet 30.10.2020.

Sønstevold, A. (2019). Den norske velferdsstaten fortsatt universell? Hentet fra:

<https://brage.inn.no/inn-xmlui/bitstream/handle/11250/2616999/Masteroppgave%20Andr%C3%A9%20S%C3%B8nste%20vold.%20Den%20norske%20velferdsstaten-%20fortsatt%20universell.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hentet 30.10.2020.

Sveriges regering (2017). Den svenska modellen, 2017. Hentet fra :

<https://www.regeringen.se/49e191/contentassets/fff5fa87a5274d48aa1f24400a27ca72/den-svenska-modellen.pdf> Hentet 30.10.2020

NOU og SOU:

NOU 2011:7 (2011). *Velferd og migrasjon- Den norske modellens framtid*. Hentet fra www.regjeringen.no

NOU 2017:2 (2017). *Integrasjon og tillitt- Langsiktige konsekvenser av migrasjon*. Hentet fra www.regjeringen.no

SOU: 2001:79 (2001). *Välfärdsbokslut för 1990- talet*. Hentet fra:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2001/10/sou-200179/>. Hentet 30.10.2020.

Vedlegg:

Utrekninger decommodification graden og stratification graden, excel fil med kilder.

Vedlegg 1. Utrengninger de- commodification- og stratification graden.

Utrengninger de-commodification

Sweden	2010- 2020		Mean alle 18	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- SD	< gj. Snitt+ SD
	Replacemant rate.	80,00	62	17,1	44,9	79,1			3
	Duration limit (weeks)	52,00	38,8	13,5	25,3	52,3		2	
UE	Qualifying period (weeks)	6,00	39,8	39,5	0,3	79,3		2	
	Waiting (days).	6,00	4,6	5	-0,4	9,6		2	
	Coverage	0,68	0,71	0,16			No score	No score	No score
	Replacemant rate.	80,00	64,4	27,5	37	92		2	
	Duration limit (weeks)	52,00	56,6	42,6	14	99		2	
Sickness	Qualifying period (weeks)	2,00	9,5	15	24,5	-5,5		2	
	Waiting (days).	0,00	4,7	4,7	9,4	0		2	3
	Coverage	0,87	0,83	0,17			No score	No score	No score
	Minimum pension replacement	27,00	32,3	11	21,3	43,3		2	
	Standard pension replacemnt	52,70	52,4	17,1	35	70		2	
Pension	Qualifying period (years)	40,00	22,9	18,9	42	4		2	
	Employee funding %	6,00	0,31	0,22	0,54	0,13		2	
	Take up.	1,04	0,9	0,1			No score	No score	No score
*Beregning er omvendt da lavere score betyr høyere grad av de-commodification									

Kilder:

2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4817								
2020	https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1997238-om-arbetsloshetsforsakring_sf								
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4817								
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4817								
2011	http://cwed2.org/download.php								
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4810								
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4810								Etter 1 år er sykepengene behovsprøvet.
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4810								
2020	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1130&langId=sv&intPageId=4810								
2010	http://cwed2.org/download.php								
2019	https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/garantipension-om-du-har-lag-pensi								og
2011	http://cwed2.org/download.php								
2020	https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension/sa-fungerar-pensionen/garantipension-om-du-har-lag-pension								
2019	https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/eb048_en_sweden.pdf								
2010	http://cwed2.org/download.php								

Denmark	2010- 2020		Mean alle 18	SD alle 18	Low cut	High cut	> gj.snitt+ SD	Gj. Snitt+/- SD	< gj. Snitt+ SD
	Replacemant rate.	90,0	62	17,1	44,9	79,1			3
	Duration limit (weeks)	104,0	38,8	13,5	25,3	52,3			3
UE	Qualifying period (weeks)	52,0	39,8	39,5	0,3	79,3		2	
	Waiting (days).	0,0	4,6	5	9,6	-0,4			3
	Coverage	0,71	0,71	0,16			No score	No score	No score
	Replacemant rate.	90,0	64,4	27,5	37	92		2	
	Duration limit (weeks)	22,0	56,6	42,6	14	99		2	
Sickness	Qualifying period (weeks)	26,0	9,5	15	24,5	-5,5	1		
	Waiting (days).	0,0	4,7	4,7	9,4	0			3
	Coverage	1,0	0,83	0,17			No score	No score	No score
	Minimum pension replacement	25,0	32,3	11	21,3	43,3		2	
	Standard pension replacemnt	53,0	52,4	17,1	35	70		2	
Pension	Qualifying period (years)	40,0	22,9	18,9	42	4		2	
	Employee funding %	33,3	0,31	0,22	0,54	0,13	1		
	Take up.	1,02	0,9	0,1			No score	No score	No score

2010- 2020					1980
Sweden	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	6	4	4		
Score	2	2	4		
Score	2	2	2		
Score	2	3	1		
Summert	12	11	11		
Decom. Indeks	8	10	11	29,2	41,4
2010- 2020					1980
Denmark	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	6	4	4		
Score	3	2	4		
Score	2	1	2		
Score	3	3	1		
Summert	14	10	11		
Decom. Indeks	9,9	10,0	11,2	31,2	34,9
2010- 2020					1980
Norway	UE	Sickness	Pension	Total decom	
Score	4	6	4		
Score	3	2	4		
Score	3	2	2		
Score	2	3	1		
Summert	12	13	11		
Decom. Indeks	11,0	13,0	11,3	35,4	36,2

Utrekninger stratification.

Sverige 2018- 2019	Verdi variabel	Kode 0	Kode 2	Kode 4
Pensjonsprogram		Ingen ordning	2-4 ordninger (Score 2)	5 eller fler ordninger (Score 4)
Pensionsmyndigheten	4			2
Estatisme		Mindre eller lik 1% (0)	Større enn 1 og lik 2,1% (2)	Over eller lik 2,2 (4)
scb.se	0,25		0	
Behovsprøvde sosiale ytelser		Mindre enn 3% (0)	Fra 3 til 8% (2)	Over eller lik 8% (4)
OECD	26,00			4
Private pensjoner		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 15% (2)	Over eller lik 16% (4)
scb.se	6		0	
Privat helsevesen		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 20% (2)	Over eller lik 21% (4)
OECD	15,7			2
Universalisme		Mindre eller lik 60% (0)	Mellom 61% og 85% (2)	Over eller lik 86% (4)
Fra decom	86			4
Likhetsprinsipp for ytelsene		Under 55% (0)	Mellom 55% og 80% (2)	Over eller lik 81% (4)
Fra decom	62			2

<https://www.pensionsmyndigheten.se/forsta-din-pension.category.sa-fungi>

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/bni>

<https://www1.compareyourcountry.org/social-expenditure/en/0/547+548/>

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi>

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=HEALTH_STAT

Se utrgning

Se utrgning

Private pensjoner Sverige		%- vis	
Allmän pension	467 489 000 000	94 %	2017
Private pensjoner	31 708 000 000	6 %	2017
Sum	499 197 000 000	100 %	
Etatisme Sverige 2018		%- vis	
BNP 2018	4 838 000 000 000	99,75 %	BNP Sverige
Tjenestepensjon	12 288 200 000	0,25 %	Tjänstepens.v
Sum	4 850 288 200 000	100 %	

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/bnp-i-sverige/>

https://www.spv.se/globalassets/om-spv/dokument/arsredovisning_2018.pdf

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-s>
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-s>

Danmark 2018- 2019	Verdi variabel	Kode 0	Kode 2	Kode 4
Pensjonsprogram		Ingen ordning	2-4 ordninger (Score 2)	5 eller fler ordninger (Score 4)
borger.dk	3			2
Estatisme		Mindre eller lik 1% (0)	Større enn 1 og lik 2,1% (2)	Over eller lik 2,2 (4)
Kilde: statistikbanken.dk	0,3	0		
Behovsprøvdde sosiale ytelser		Mindre enn 3% (0)	Fra 3 til 8% (2)	Over eller lik 8% (4)
OECD	28,00			4
Private pensjoner		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 15% (2)	Over eller lik 16% (4)
statistikbanken.dk	24			4
Privat helsevesen		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 20% (2)	Over eller lik 21% (4)
OECD	13,8			2
Universalisme		Mindre eller lik 60% (0)	Mellom 61% og 85% (2)	Over eller lik 86% (4)
Fra decom	91			4
Likhetsprinsipp for ytelsene		Under 55% (0)	Mellom 55% og 80% (2)	Over eller lik 81%
Fra decom	57			2

<https://www.borger.dk/pension-og-efterloen/Pensionssystemer>

[Se tabell 4](#)

<https://www1.compareyourcountry.org/social-expenditure/>

[Se tabell 3](#)

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=HEALTH_ST/

[Se utrgning](#)

[Se utrgning](#)

Private pensjoner Danmark 2017		%- vis	
Folke og førtidspensjon	132 327 000 000	76 %	Pensjonsutgift
Private pensjoner	41 887 000 000	24 %	
Sum	174 214 000 000	100 %	
Etatisme Danmark 2018		%- vis	
BNP 2018	2 223 000 000 000,00	99,69 %	BNP Danmark
Tjenestepensjon	6 908 000 000	0,31 %	Tjenestepensj
Sum	2 229 908 000 000	100 %	

<https://www.statistikbanken.dk/OFF3>

<https://www.statistikbanken.dk/OFF3>

<https://www.statistikbanken.dk/nan1>

<https://www.fm.dk/publikationer/2019/ff>

Norge 2018- 2019	Verdi variabel	Kode 0	Kode 2	Kode 4
Pensjonsprogram		Ingen ordning	2-4 ordninger (Score 2)	5 eller fler ordninger (Score 4)
Kilde: NAV	4		2	
Estatisme		Mindre eller lik 1% (0)	Større enn 1 og lik 2,1% (2)	Over eller lik 2,2 (4)
Kilde: SSB og statsbudsjetter.no	0,2		0	
Behovsprøvde sosiale ytelser		Mindre enn 3% (0)	Fra 3 til 8% (2)	Over eller lik 8% (4)
OECD	25,00			4
Private pensjoner		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 15% (2)	Over eller lik 16% (4)
regjeringen.no og finansnorge.no 2015	10		2	
Privat helsevesen		Mindre enn 10% (0)	Mellom 10% og 20% (2)	Over eller lik 21% (4)
OECD	14,5		2	
Universalisme		Mindre eller lik 60% (0)	Mellom 61% og 85% (2)	Over eller lik 86% (4)
Fra decom	98			4
Likhetsprinsipp for ytelsene		Under 55% (0)	Mellom 55% og 80% (2)	Over eller lik 81%
Fra decom	71		2	

Sønstevoid, 2019	
Sønstevoid, 2019	
https://www1.compareyourcountry.org/social	
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode	
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode	
Se utregning	
Se utregning	

Private pensjoner, reelle utbetalinger 2015			
Folketrygden 2015	190 000 000 000,00	90 %	regjeringen.nc
Private pensjoner	6 577 000 000,00	3 %	Finans Norge
OTP	14 849 000 000,00	7 %	Finans Norge
Totalt pensjonsutgifter	211 426 000 000,00	100 %	
%- vi andel av private p. utb.	10 %		
Etatisme Norge 2017			
Tilskudd SPK 2017 regnskap	5 589 566 000,00	0,20 %	2017
BNP Norge fastland 2017	2 802 000 000 000,00	99,80 %	2017
Andel %	2 807 589 566 000,00	100 %	

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/folketrygdens-ut>
<https://www.finansnorge.no/statistikk/livsforsikring/stat>
<https://www.finansnorge.no/statistikk/livsforsikring/stat>

--	--	--	--

https://www.statsbudsjettet.no/Upload/Statsbudsjett_2019/dokumenter/pdf/asd.pdf	
https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/hva-er-egentlig-bnp	

Universalisme nåtid			Tabell 1	
Variabel	Danmark	Sverige	Norge	
Pensjon take up	1,02	1,04	0,92	
Sick cov	1	0,87	1	
UE cov	0,71	0,68	1,03	
Gjennomsnitt	0,91	0,863333333	0,983333333	
Kilde:	http://cwed2.org/download.php			
Tallene er hentet fra de- commodification dimensjonen				
Likehetsprisnippet nåtid.			Tabell 2	
Variabel	Danmark	Sverige	Norge	
UE- replacement	0,562	0,603	0,62	
Sick replacement	0,573	0,794	1	
Average pension replacement	0,589	0,459	0,52	
Gjennomsnitt	0,57	0,62	0,71	
Kilde:	http://cwed2.org/download.php			
Tallene er hentet fra de- commodification dimensjonen				

2010-2020				
Regimekarakter	Variabel	Sverige	Danmark	Norge
Korporatisme	Pensjonsprogram	2	2	2
	Etatisme	0	0	0
Total grad av korporatisme		2	2	2
Liberalisme	Behovsprøvde sos. ytelser	4	4	4
	Private pensjoner	0	4	2
	Privat andel av helsevesen	2	2	2
Total grad av residualitet.		6	10	8
Universalisme	Tjenestenes grad av univers.	2	4	4
	Likhetsprisipp	4	2	2
Total grad av universalisme		6	6	6
1980				
Regimekarakter	Variabel	Sverige	Danmark	Norge
Korporatisme	Pensjonsprogram	0	0	2
	Etatisme	0	2	0
Total grad av korporatisme		0	2	2
Liberalisme	Behovsprøvde sos. ytelser	0	0	0
	Private pensjoner	0	2	0
	Privat andel av helsevesen	0	2	0
Total grad av residualitet		0	4	0
Universalisme	Tjenestenes grad av univers.	4	4	4
	Likhetsprisipp	4	4	2
Total grad av universalisme		8	8	6

